

SOZIOLINGUISTIKA
KLUSTERRA<

**DONOSTIAK XVIII. MENDEAN BARNEAN
HARTZEN ZITUEN EREMUETAN GAUR
EGUNGO EGOERA
SOZIOLINGUISTIKOAREN AZTERKETA**

Donostiako lehengo (1761eko) eta oraingo
hizkuntza egoeraren azterketa

Aurkibidea

1. SARRERA	2
2. AZTERKETAREN PLANTEAMENDUA	2
2.1. Azterbide deskriptiboa	3
2.2. Iturri estatistikoak.....	3
2.3. Adierazleak	5
3. HIZKUNTZA ERABILERA	9
3.1. Agintaritza eta Administrazioa	9
3.2. Etxea eta familia.....	10
3.3. Gertuko jendea eta ohiko lagunartea.....	13
3.4. Informazio-hedapena eta kontsumoa	19
3.5. Hezkuntza	22
3.6. Lana	24
3.7. Sal-erosketa.....	24
4. HIZKUNTZA-GAITASUNA	26
4.1. Etxea eta familia.....	31
4.2. Sal-erosketa.....	32
5. HIZKUNTZ(AR)EN BARNE OSAERA	34
5.1. Gertuko jendea eta ohiko lagunartea.....	34
5.2. Sal-erosketa.....	34
6. GIZARTE-GIROA	36
6.1. Aisia eta kirola	36
6.2. Sal-erosketa.....	42
7. IRITZI, JARRERA ETA JOKAERAK	46
7.1. Agintaritza eta Administrazioa	48
7.2. Etxea eta familia.....	48
7.3. Gertuko jendea eta ohiko lagunartea.....	49
7.4. Informazio-hedapena eta kontsumoa	49
7.5. Hezkuntza	50
7.6. Sal-erosketa.....	52
7.7. Besteak	53
8. ONDORIOAK.....	56

1. SARRERA

Euskaltzaindiak Donostiako aniztasun soziolinguistikoa perspektiba historikoan jartzeko ekimena jarri du abian. *Euskararen Historia Soziala*-ren metodologia berritzailea Donostian apikatu nahian, %Donostiako lehengo (1761eko) eta oraingo hizkuntza-egoeraren azterketa izeneko ikerketa-lerroa ireki du eta ikerketa-lerro honen baitan kokatu behar dugu eskuartean dugun txosten hau ere.

Soziolinguistika Klusterrari Donostiako XXI. mendearen hasierako egoera soziolinguistikoa aztertzeko zeregina eskaini zion Euskaltzaindiak eta txosten honetan azterketa horren emaitza nagusiak biltzen dira. Azterketa honen asmoa, beraz, Donostiako egungo egoera soziolinguistikoa deskribatzea da, egungo egoeraren argazki bat eskaintzea alegia.

Hala eta guztiz ere, azken helburua XVIII. mendeko Donostiaren eta egungo Donostiaren egoera soziolinguistikoen alderaketa egitea denez gero, azterketa hau burutzeko erabili den lurralde eremua Donostia, Astigarraga eta Pasaia San Pedrok osatzen dute (XVIII. mendeko Donostiak barnebiltzen zituen eremuek alegia). Era berean, *Euskararen Historia Soziala*-ren metodologiak adierazten dituen jarraibideak errespetatuz, azterketa bost dimentsio eta bederatzi jardungune jarraituz egin da. Hala, egungo egoera soziolinguistikoa azaltzen duten iturri estatistiko ezberdinek helarazitako datuekin osatu dira adierazleak.

Iturri estatistikoek eskaintzen dituzten datuen mugak tarteko, kasu batzuetan lurralde eremua bete ezin izan bada ere eta dimentsio guztietan jardungune guztientzako adierazleak aurkitu ez badira ere, XVIII. mendean Donostiak barnean hartzen zituen eremuetako gaur egungo egoera soziolinguistikokoaren deskribapen osatua aurki daiteke txosten honetan.

2. AZTERKETAREN PLANTEAMENDUA

Azterketa honetan Euskaltzaindiaren *Euskararen Historia Soziala (EHS)* izeneko proiektuak sortu duen oinarri metodologikoarekin egin dugu lan, eta txosten hau ere oinarri horren antolaketa jarraituz aurkeztuko dugu. Hala, nagusitasun-moldaerazko taula¹ jakin batean oinarrituz, eta azterbideen eta dimentsioen azalpen-taula² jarraituz, egungo egoera soziolinguistikoa azaltzen duten datuak landuko ditugu segidan.

¹ Zalbide, M., Joly, L., Gardner, N. (2015): Euskararen historia soziala lantzeko eredu metodologikoa. Etxeberri Bilduma (EHS). Bilbo: Euskaltzaindia. 705. or.

² Zalbide, M., Joly, L., Gardner, N. (2015): Euskararen historia soziala lantzeko eredu metodologikoa. Etxeberri Bilduma (EHS). Bilbo: Euskaltzaindia. 715. or.

2.1. Azterbide deskriptiboa

Gure lanak azterbide deskriptiboa jarraitzen du. Izan ere, hizkuntzaren egoera leku eta une jakinean nola dagoen aztertu dugu. Horretarako kontuan izan ditugun bost dimentsioak hizkuntzaren erabilera, hizkuntza-gaitasuna, hizkuntzaren barne-osaera, gizartearen osaera eta hizkuntzaren iritzi, jarrera eta jokaerak izan dira. Era berean, bederatzi jardungune nahi izan dira kontuan hartu errealtate soziolinguistikoaren argazki osatu bat erakutsi nahian: Agintaritzak eta administrazioa, Aisia eta kirola, Eliza, Etxea eta familia, Gertuko jendea eta ohiko lagunartea, Informazio-hedapena eta kontumoa, Hezkuntza, Lana eta Sal-erosketa.

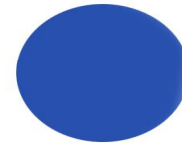
Hala, dimentsio eta jardungune horietan oinarrituz, iturri estatistiko ezberdinekin jarri gara harremanetan beraiek jasotzen dituzten datuak eta informazioa biltzeko asmoz; beraz, ez da berariazko datu bilketarik egin. Nolabait esatearren, datu kuantitatiboen biltegi bat aurkezten da txosten honetan.

Datu kuantitatiboen biltegi honek datu orokorrak biltzen dituela aipatu behar dugu. Izan ere, erabilitako iturri estatistiko batzuetatik zuku gehiago ateratzerik egon badago ere, oinarritzko informazioa bildu nahi izan dugu hemen. Dena den, ahal izan den neurrian, adin-talde, genero eta auzokako datuak lortu ditugu eta beraz, hiru aldagai hauen arabera gurutzaketa batzuk ere jasotzen dira txostenean.

2.2. Iturri estatistikoak

Esan bezala, hainbat iturri estatistikorekin jarri gara harremanetan txosten honek biltzen dituen datuak eskuratzeko. Erabili ditugun iturri estatistikoen zerrenda osatu dugu atal honetan iturri bakoitzetik jaso ditugun datuak aurkeztu nahian:

- *Inkesta Soziolinguistikoa (ISL)*: Txosten honetan jaso ditugun datuak Donostiako hiztunei dagozkie soilik, ez dira Astigarragako eta Pasaia San Pedroko datuak eskuratu. Iturri honek dimentsio eta jardungune ezberdinetarako datuak eskaini dizkigu, baina EUSTATEk eskaintzen dituen zentsuetako datuak lehenetsi ditugu aldagai bera aztertzen zutenean bi iturriek. Ahal izan den neurrian, eta batez ere dimentsioen datu orokorrak ematerakoan, adin-taldekako eta sexuaren arabera datuak ere jaso ditugu.
- *Biztanleriaren eta etxebizitzaren zentsuak eta erroldak (BZI)*: Donostiari buruzko datuak jaso ditugu txostenean. Eskaintako datu gehienak adin-talde eta sexuaren arabera bereizketa badute. Halere, hizkuntza-gaitasunari dagokionean, Donostiako datuaz gain, Astigarragako eta Pasaia San Pedroko datuak ere eskuratu dira. Horretarako, bi

- ediziotako emaitzak jaso dira: 2006koak (auzokako datuak eskaintzen dituztelako) eta 2011koak (eskuartean izan dugun azken edizioko datuak direlako).
- *Hizkuntzen erabileraren Kale Neurketak* (HKN): Donostiako 2011ko, Astigarragako 2011ko eta Pasaiaiko 2015eko datuak erabili dira nagusiki datu hau ematerakoan. Dena den, emaitza orokorrak Pasaia San Pedrori buruzkoak eman ahal izatea lortu da, akats tartearen egokitasuna kontuan hartuta.
 - *CIES*: Audientzia datu hauetatik, euskal prentsari eta irrati-telebistei dagozkien Gipuzkoako 2013ko kontsumo datuak lortu ahal izan dira.
 - *Informazio Gizarteari buruzko Inkesta*: EUSTATEk egiten duen inkesta honetatik 2014ko Gipuzkoako datuak bildu dira herritarrek darabilten nabigazio-hizkuntzaren inguruan.
 - *Eskola Jardueraren Estatistika* (EJE): Irakaskuntza estatistika hauetatik Donostiako ikasleen 2011ko matrikulazio datuak jaso ditugu.
 - *Unibertsitatea Zenbakitan* (EHU): Txosten honetatik Donostiako Campusean matrikulatzen diren hizkuntzaren araberako ikasleen kopurua jaso da.
 - *Deustuko Unibertsitatea eta Mondragon Unibertsitatea*: Unibertsitate hauetatik ere Donostiako Campusean matrikulatzen diren hizkuntzaren araberako ikasleen kopurua jaso ahal izan dugu.
 - *Hizkuntza komunikazioaren inguruko azterketa Donostiako merkataritza, ostalaritza eta zerbitzu establezimendutan* (Siadeco): 2012an Siadecok eginiko ikerketa honek Donostiako erdialdeko 8 kaleetako establezimenduko langile eta arduradunei eginiko inkestako emaitzak eskaintzen ditu.
 - *Donostiako kaleetako hizkuntza paisaiaren azterketa* (DREAM): 2007, 2008, 2009 eta 2010 urteetan Donostiako auzo desberdinetako kale batzuetako establezimenduen hizkuntza paisaia aztertu zuen DREAM Taldeak. Bertan, hizkuntza-paisaian erabiltzen den hizkuntzak zein diren jasotzen dira.
 - *Euskararen erabilera neurtzeko behaketak* (BAGERA Behaketak): 2015eko Donostiako Aste Nagusian, Giza Eskubideen XIII. Zinemaldian, dFERIA XXI Arte Eszenikoen jaialdian, 2014ko 49. Heineken Jazzaldian eta 2008ko Beldurrezko eta Fantasiatzko Zinemaren XIX. Astean euskarak izan zuen presentziari buruzko datuak aurkeztu ditugu.
 - *Xenpelar Dokumentazio Zentroa*: Donostian, Astigarragan eta Pasaia San Pedron 2015ean antolatutako bertso saio kopurua jaso dugu.

- *Zinema aretoei buruzko inkesta*: 2010ean egindako inkesta honetatik Gipuzkoan eskaini ziren euskarazko filmen kopurua jaso da txostenean.
- *Arte eta Kultura Industrien Estatistikak (AKI)*: Estatistika hauetatik Donostia, Astigarraga eta Pasaia San Pedro eremuetako datuak lortu dira; baina informazio hori hiru eremuak bat eginda eskaintzen da, arte eta kultura eragileen anonimotasuna bermatu nahian.

Iturri hauetatik³ guztietatik harturiko informazioa iturriaren eskuartean izan ditugun azken edizioeko datuei dagozkie. Hala, eskainitako informazioa landu ostean, oraindik ere eremu batzuetan zer bildua edota zer aztertua badagoela ikusi dugu egoera soziolinguistikoa deskribatzerakoan, dimentsio eta jardungune batzuk besteak baino osatuagoak ageri zaizkigulako. Adibidez, dimentsioei erreparatuz, egungo hizkuntzaren barne osaeraren arloan ez dugu informazio askorik topatzerik izan. Interesgarria litzateke ikerketaren batek egun zer hizkuntza erabiltzen dugun aztertu dezan, baina oraingoz behintzat, ez dugu halako daturik⁴. Bestalde, jardunguneei dagokienez, Elizaren eremuan daukagu hutsunea ezin izan baita hizkuntzari dagokion zuzeneko daturik lortu⁵.

Azkenik, aipagarriak lirateke egungo egoera soziolinguistikoa deskribatzen duten beste datu interesgarri batzuk ere egon badaudela eta lortzeko aukerarik egon daitekeela eskaera zehatzagoak eginez gero. Adibidez, udal liburutegietako maileguei buruzko datuak edota kultur etxeetan eskaintzen diren emanaldiei buruzko datuak ere eskuragarri⁶ egon litezke.

2.3. Adierazleak

Egindako azterketaren nondik norakoak ulertzeko azken atal gisa, dimentsio eta jardunguneetan adierazleei eman diegun kokapena aurkeztu nahi dugu. Horretarako, hurrengo orrialdeetako taulan, azterketarako erabili ditugun adierazleak jardungune eta dimentsioen arabera kokatuta⁷ ikus daitezke. Taula hauxe da txostenaren hurrengo puntuetan landuko duguna, hain zuzen ere.

³ Diagnostiko honetarako HABEK eskaintzen dituen euskaltegiatiko matrikulazio datuak eta ARRUEko ikasleen eskolako hizkuntza-erabilerari buruzko datuak eskuratzeko ahalegina egin badugu ere, azkenean ez dugu datuak lortzerik izan.

⁴ Hurrengo atalean azalduko dugun bezala, azterketa honetan hizkuntzaren barne osaera dimentsioaren baitan kokatu ditugun hizkuntza pasaian zuzentasunari buruz lortu dugun informazioa eta baita Gu gazteok ikerketa partehartzailatik ateratako emaitza orokorrak ere. Aurrera begira, Hitanoaren presentziaren Kale Neurketek informazio interesgarria eskaini lezakete dimentsio hau osatu asmoz; baina oraingoz neurketa hauen proba pilotuak egiten dabil Soziolinguistika Klusterra.

⁵ Elizaren esparruan, eskaintzen diren elizkizun kopurua hizkuntzaren arabera jakitea interesgarria bada ere, ez dakigu halako daturik jasotzen den.

⁶ Azterketa honetarako Pasaia San Pedroko liburutegiko datuak soilik eskuratu ahal izan ditugu. Txostenean islatu ez baditugu ere, eskuragarri daude.

⁷ Adierazle batzuren kokapena nahasgarria egin zaigu. Adibidez, matrikulazio datuak (ikasleak ikastetxeetako zein eredu linguistikotan matrikulatzen diren eta unibertsitatean zer hizkuntzatan matrikulatzen diren) hizkuntza erabileran kokatu baditugu ere, ez da oso argigarri gelditzen. Bestalde, kultur adierazleak aisialdi gisa eta gizarte-giro gisa kokatu ditugu.

1. Taula: DONOSTIAK XVIII. MENDEAN BARNE HARTZEN ZITUEN EREMUETAKO EGUNGO EGOERA SOZIOLINGUISTIKOA AZALTZEN DUTEN ADIERAZLEEN KOKAPENA DIMENTSIIO ETA JARDUNGUNEETAN.

Azterbidea: Deskriptiboa (1)		Dimentsioak				
		A. Hizkuntza-erabilera (erabilera azaltzea)	B. Hizkuntza-gaitasuna (gaitasuna azaltzea)	C. Hizkuntz(ar)en barne-osaera (hizkuntza azaltzea)	D. Gizarte-giroa (gizarte-giroa azaltzea)	E. Iritzi-jarrera- jokaerak (jarrera azaltzea)
OROKORRAK		Erabilerearen tipologia (ISL)	* Euskara gaitasuna (BZI) * Hizkuntza erraztasuna (ISL) * Hizkuntza bilakaeraren tipologia (ISL)	-	-	Jarreraren arabeko tipologia (ISL)
Jardunguneak	1. Agintaritza eta Administrazioa	Herritarrek administrazioarekin erabilitako hizkuntza (ISL)	-	-	-	Administrazioan sartzeko euskara jakitea beharrezkoa litzateke (ISL)
	2. Aisia eta kirola		-	-	* dFeria, Giza eskubideen Zinemaldia, Jazzaldia, Aste Nagusia eta Beldurrezko eta Fantasiazko Zinema Astean zenbatean erabiltzen den euskara (BAGERA) * Donostiako, Astigarragako eta Pasaia San Pedroko bertso saio kopurua (XENPELAR) * Gipuzkoako zinema aretoetan euskarazko filmen eskaintza (ZINEMA ARETOEN INKESTA) * Kultura adierazleak (AKI)	-

	3. Eliza	-	-	-	-	-
	4. Etxea eta familia	Etxeko erabilera (BZI)	Lehen hizkuntza (BZI)	-	-	Euskara bakarrik etxekoekin eta lagunekin erabiltzeko da (ISL)
	5. Gertuko jendea eta ohiko lagunartea	* Ohiko lagunekin erabilera (ISL) * Donostiako (2011), Astigarragako (2011) eta Pasaiaiko (2015) Kale erabileraren datuak(HKN)	-	"Gu gazteok"ikerketa partehartzailea	-	* Euskara beharrezkoa da jendearekin komunikatzeko (ISL) * Bi hizkuntza izateak arazoak sortzen ditu gizartean (ISL)
	6. Informazio-hedapena eta kontsumoa	* Audientzia datuak (CIES) * Nabigazio hizkuntza (Informazio Gizarteari buruzko Inkesta)	-	-	-	Irrati/telebistek programa gehiago behar lukete euskaraz (ISL)
	7. Hezkuntza	* Eredu linguistikoak (EJE) * Donostiako Campus-ean euskaraz ikasten duten unibertsitate ikasleak (EHU + Deustu)	-	-	-	* Hobe da jendeak ingelesa ikastea euskara ikastea baino (ISL) * Ezinbestekoa da haur guztiek euskara ikastea (ISL) * Zein hizkuntzatan nahi dute ikas dezaten seme-alabek (ISL)

						* Umeak murgiltze programetan sartzea ez da ona (ISL)
	8. Lana	Lankideekin erabilera (ISL)	-	-	-	-
	9. Sal-erosketa	Hizkuntza komuniazioaren inguruko azterketa Donostiako merkataritza, ostalaritza eta zerbitzu establezimendutan (Siadeco)	Hizkuntza komuniazioaren inguruko azterketa Donostiako merkataritza, ostalaritza eta zerbitzu establezimendutan (Siadeco)	Hizkuntz-paisaian erabiltzen diren hizkuntzen zuzentasuna (DREAM)	Zenbat hizkuntza erabiltzen diren hizkuntza-paisaian eta zeintzuk diren (DREAM)	Hizkuntza komuniazioaren inguruko azterketa Donostiako merkataritza, ostalaritza eta zerbitzu establezimendutan (Siadeco)

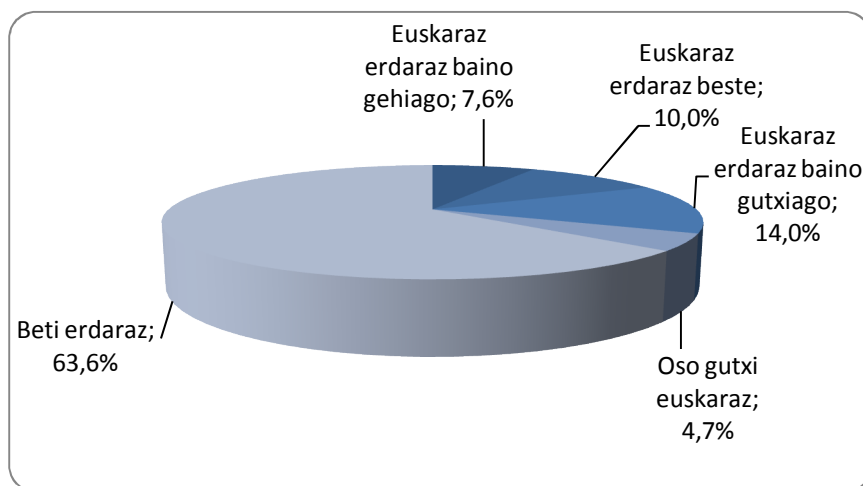
Iturria: geuk egina

3. HIZKUNTZA ERABILERA

Hizkuntza erabilerari dagokionean, lehenik eta behin, datu orokor moduan, Inkesta Soziolinguistikoak eskaintzen duen erabileraren tipologiari⁸ dagokiona aurkeztu dugu. Ondorengo grafikoan ikus daitezkeenez, Donostiako hiztun gehienek (%63,6) etxean, lagunartean eta eremu formalean beti erdara erabiltzen dute⁹. Euskaraz erdaraz baino gehiago egiten dutenen kopurua, berriz, %7,6koa da.

1. Grafikoa: ETXEA-LAGUNA-FORMALA EREMUEN TIPOLOGIA. DONOSTIA, 2011 (%)

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011.

3.1. Agintaritza eta Administrazioa

Bigarren grafikoan ikus daitezkeenez, Donostiako herritarrek administrazioarekin erabili ohi duten hizkuntza erdara da. Izan ere, udal zerbitzuetako langileekin %68,2k, osasun zerbitzuetakoekin %72,8k eta Eusko Jaurlaritza eta Gipuzkoako Foru Aldundikoekin %69,3k erabiltzen dute beti erdara.

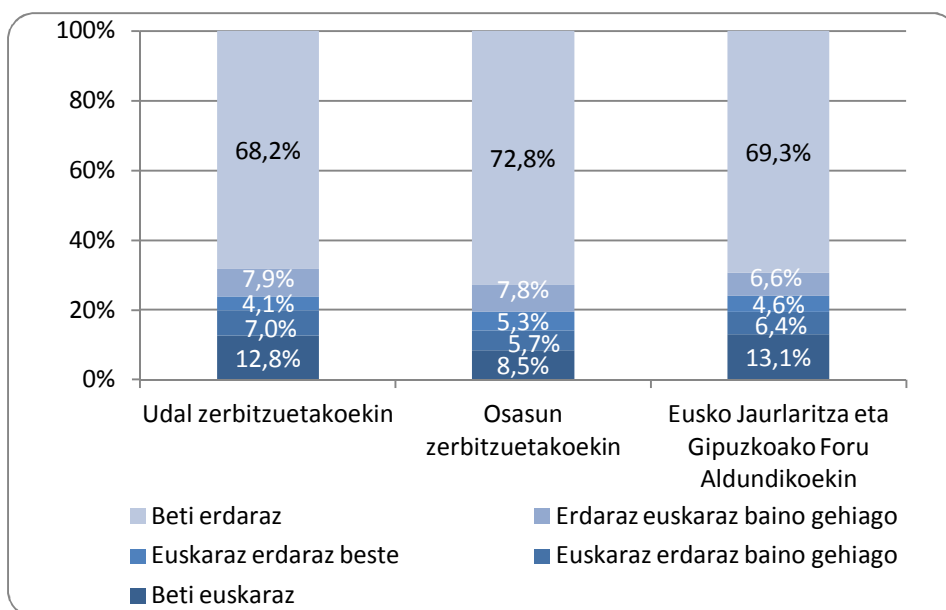
Era berean, administrazioarekin beti euskaraz egiten duten herritarrak aztertzen baditugu, Eusko Jaurlaritza eta Gipuzkoako Foru Aldundiko langileekin erabiltzen da gehien euskara (%13,1ek beti euskaraz egiten die langile hauei). Beti euskaraz egiten duten herritarrek, ordea, osasun zerbitzuetako langileekin euskara gutxien erabiltzen dute (%8,5ek egiten du beti euskaraz langile hauekin).

⁸ Euskarak gizartean duen erabileraz jabetzeko, Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzak indize bat eratu zuen 2001ean. Indize horri euskararen erabileraren tipologia deitzen zaio, eta honako erabilera-eremu hauek hartzen dira kontuan: etxea, lagun artea, eremu formala (dendak, bankuak, osasun-zerbitzuak eta udal zerbitzuak).

⁹ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

2. **Grafikoa: HERRITARREK ADMINISTRAZIOETAKO LANGILEEKIN ERABILITAKO HIZKUNTZA. DONOSTIA, 2011 (%)**

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011.

Administrazioarekin donostiarrek erabiltzen duten hizkuntzari dagokionez, beraz, grafikoan ikus daitekeenez¹⁰, erdara nagusitzen da; batez ere, osasun zerbitzuetako langileekiko harremanetan. Euskara gehien, ordea, Eusko Jaurlaritza eta Gipuzkoako Foru Aldundiko langileekin erabiltzen da.

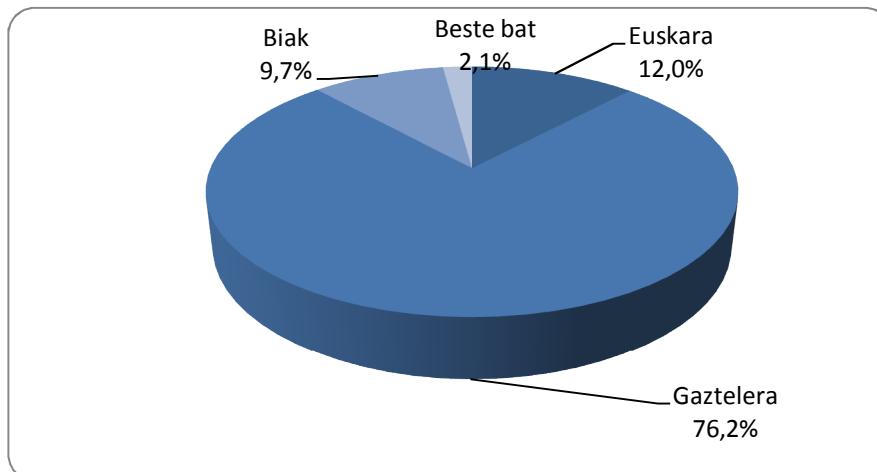
3.2. Etxea eta familia

Atal honetan landu ditugun datuak EUSTATEk eskaintzen dituen etxeko hizkuntzari buruzkoak dira. Donostiarren gehiengoak nabarmenki dio gaztelera dela bere etxeko hizkuntza (%76,2ak egiten du hala). Euskararen kasuan, etxeko hizkuntzatzen dutenak %12 dira. %9,7k, berriz, euskara eta gaztelera dituzte etxeko hizkuntza gisa eta azkenik, etxeko hizkuntza beste hizkuntza bat dela diotenak %2,1 dira.

¹⁰ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

3. Grafikoa: DONOSTIAKO HIZTUNEN ETXEKO HIZKUNTZA. DONOSTIA, 2011 (%)

Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak, 2011

2. Taula: DONOSTIAKO HIZTUNEN ETXEKO HIZKUNTZA. DONOSTIA, 2011

	Kop.	%
Euskara	21.343	12,0
Gaztelera	135.299	76,2
Biak	17.176	9,7
Beste bat	3.747	2,1
Hiztunak	177.565	100,0

Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak, 2011

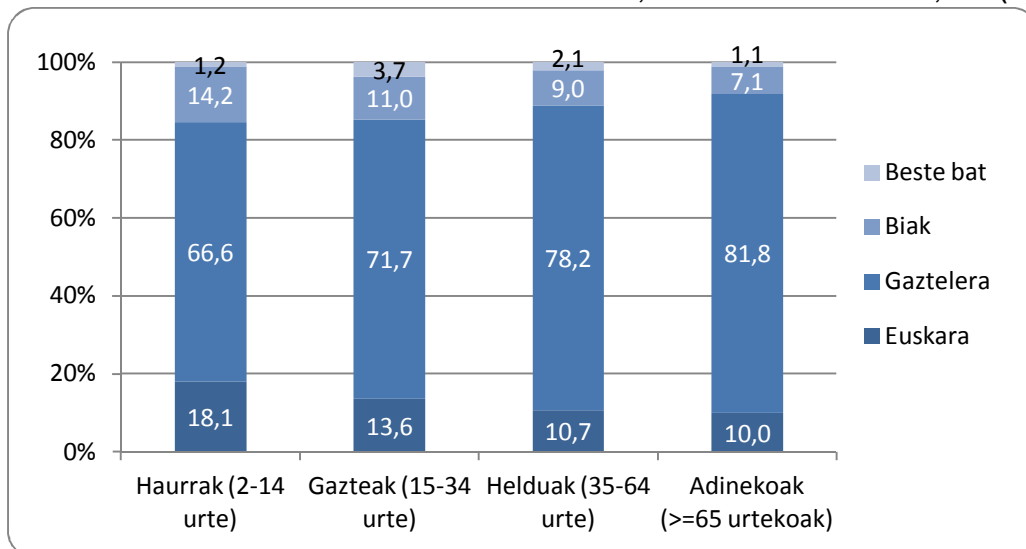
Etxeko hizkuntzari dagozkion datu hauek adin taldearen arabera eta sexuaren arabera gurutzaketak eginda ere eskuratu ditugu. Gurutzaketa hauen datuak ageri dira ondorengo grafiko eta taulatan.

Adin-taldearen arabera banaketari begiratuz, guztietan etxeko hizkuntza moduan gaztelera nagusitzen bada ere, etxeko hizkuntza euskara dela aitortzen dutenen eta bi hizkuntzak direla aitortzen dutenen artean aldeak badirela nabari da.

Donostiarren artean adinez behera joan ahala, etxeko hizkuntza euskara dela aitortzen dutenen kopurua (adinekoen %10ak aitortzetik haurren %18,1ak aitortzera) edota etxeko hizkuntzak euskara zein gaztelera direla aitortzen dutenen kopurua (adinekoen %7,1ek aitortzetik haurren %14,2ak aitortzera) handiago egiten dira. Hala, donostiar gazteen artean euskarak etxean presentzia handiagoa duela esan daiteke.

4. Grafikoa: DONOSTIAKO HIZTUNEN ETXEKO HIZKUNTZA, ADIN TALDEKA. DONOSTIA, 2011 (%)

Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak, 2011

3. Taula: DONOSTIAKO HIZTUNEN ETXEKO HIZKUNTZA, ADIN TALDEKA. DONOSTIA, 2011

	Haurrak (2-14 urte)		Gazteak (15-34 urte)		Helduak (35-64 urte)		Adinekoak (>=65 urtekoak)	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Euskara	3.667	18,1	5.372	13,6	8.608	10,7	3.696	10,0
Gaztelera	13.485	66,6	28.424	71,7	63.200	78,2	30.190	81,8
Biak	2.868	14,2	4.370	11,0	7.303	9,0	2.635	7,1
Beste bat	237	1,2	1.455	3,7	1.664	2,1	391	1,1
Hiztunak	20.257	100,0	39.621	100,0	80.775	100,0	36.912	100,0

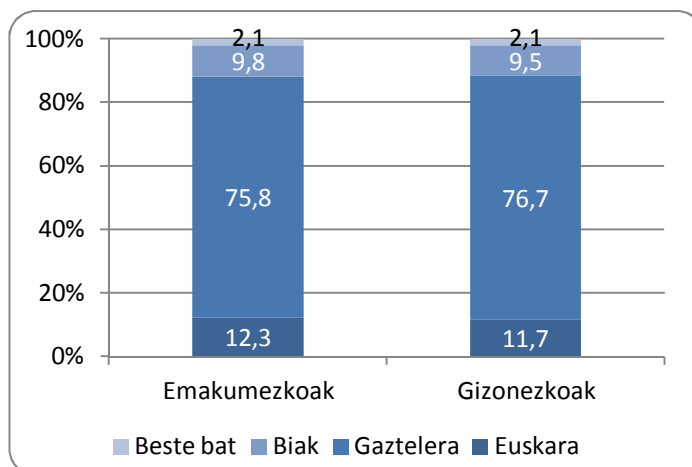
Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak, 2011

Sexuaren araberako banaketari erreparatuz, ez dago aparteko desberdintasunik donostiarren artean etxeko hizkuntza definitzerako garaian. Izan ere, bi kategorietan nabarmena da gehienek aitortzen dutela gaztelera etxeko hizkuntza gisa.

Dena den, datuetan ageri den alde txiki hori deskribatu nahian, donostiar emakume gehixeagok aitortzen dute euskara bere etxeko hizkuntza bakartzat, donostiar gizonezkoen %11,7ren aldean, emakumezkoetatik %12,3 baitira hala adierazten dutenak.

5. Grafikoa: DONOSTIAKO HIZTUNEN ETXEKO HIZKUNTZA, SEXUAREN ARABERA. DONOSTIA, 2011 (%)

Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak, 2011

4. Taula: DONOSTIAKO HIZTUNEN ETXEKO HIZKUNTZA, SEXUAREN ARABERA. DONOSTIA, 2011

	Emakumezkoak		Gizonezkoak	
	Kop.	%	Kop.	%
Euskara	11.627	12,3	9.716	11,7
Gaztelera	71.731	75,8	63.568	76,7
Biak	9.291	9,8	7.885	9,5
Beste bat	1.986	2,1	1.761	2,1
Hiztunak	94.635	100,0	82.930	100,0

Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak, 2011

3.3. Gertuko jendea eta ohiko lagunartea

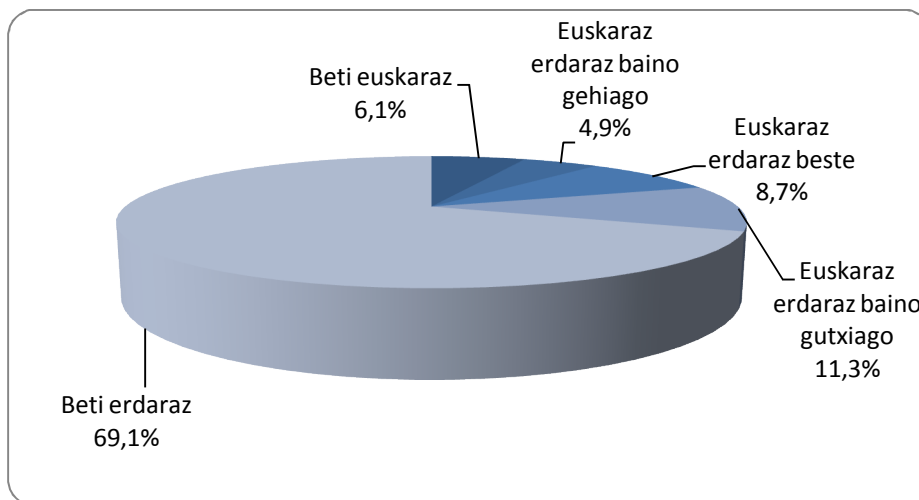
Dimentsio honi dagokion informazioa lortzeko, hainbat iturritara jo dugu. Lehenik eta behin, Inkesta Soziolinguistikoak ohiko lagunekin darabilten hizkuntzaz egiten duen galderari esker donostiarren erantzunak bildu ditugu. Bestalde, Hizkuntza erabileraren Kale Neurketetatik lortzen ditugun datuak ere aztertu ditugu, erabilera orokorraz gain adinaren eta sexuaren araberako datuak txertatu direlarik. Gainera, kasu honetan, Donostiako, Astigarragako eta Pasaia San Pedroko datuak ditugu eskuartean.

Seigarren grafikoari begira¹¹, donostiarrek ohiko lagunekin erabiltzen duten hizkuntza nagusia erdara da. Hain zuzen ere, %69,1ak dio beti erdaraz egiten duela ohiko lagunekin; eta beti euskaraz egiten dutenak, ordea, %6,1eko multzoa osatzen dute.

¹¹ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

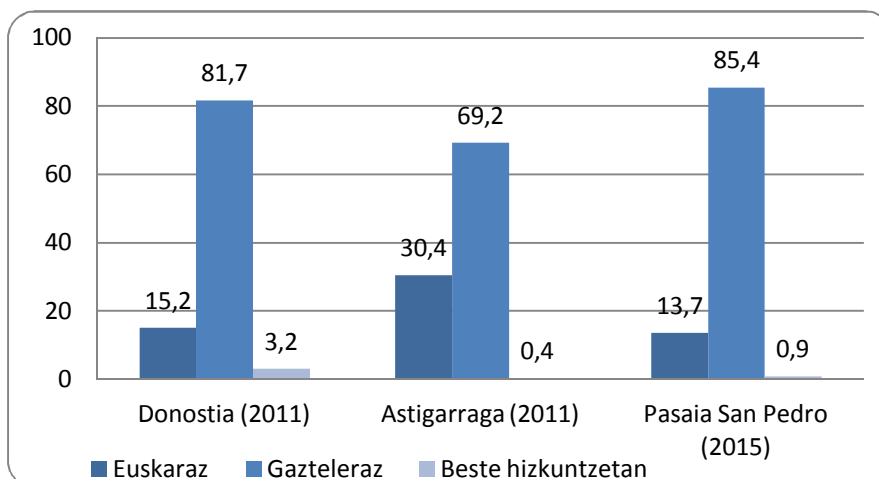
6. Grafikoa: OHIKO LAGUNEKIN ERABILERA. DONOSTIA, 2011 (%)

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011.

Hizkuntzen erabileraren Kale Neurketen datuak adierazten digutenez, hiru lurralde eremuetan kalean nabarmen gehien entzuten den hizkuntza gaztelera da. Pasaia San Pedron %85,4, Donostian %81,7 eta Astigarragan %69,2koa da gaztelaren erabilera.

7. Grafikoa: HIZKUNTZEN KALE ERABILERA. DONOSTIA (2011), ASTIGARRAGA (2011), PASAIA SAN PEDRO (2015). (%)

Iturria: Soziolinguistika Klusterra, 2011ko Donostiako eta Astigarragako Hizkuntzen Kale Erabileraren Neurketa eta 2015eko Pasaiaiko Hizkuntzen Kale Erabileraren Neurketa.

Dena den, hiru eremuetatik kalean euskara gehien entzuten dena Astigarraga da (%30,4koa da euskararen erabilera Astigarragan), eta euskara gutxien entzuten dena, berriz, Pasaia San Pedro (euskararen erabilera %13,7koa da). Azkenik, beste hizkuntzei dagokionez, hiru eremu horietatik Donostian erabiltzen dira gehien (%3,2ko erabilera dute beste hizkuntzek).

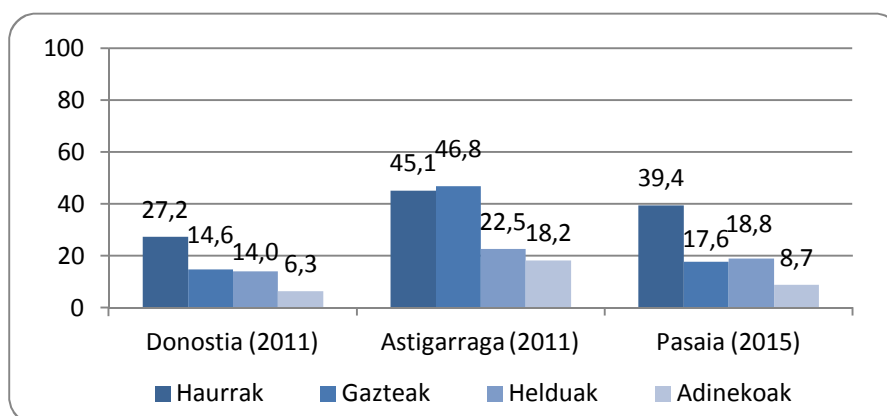
5. Taula: HIZKUNTZEN KALE ERABILERA. DONOSTIA (2011), ASTIGARRAGA (2011), PASAIA SAN PEDRO (2015)

	Donostia (2011)		Astigarraga (2011)		Pasaia San Pedro (2015)	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Euskaraz	3.190	15,2	969	30,4	553	13,7
Gazteleraz	17.200	81,7	2.210	69,2	3.438	85,4
Beste hizkuntzetan	664	3,2	13	0,4	37	0,9
GUZTIRA	21.054	100,0	3.192	100,0	4.028	100,0

Iturria: Soziolinguistika Klusterra, 2011ko Donostiako eta Astigarragako Hizkuntzen Kale Erabileraren Neurketa eta 2015eko Pasaiaiko Hizkuntzen Kale Erabileraren Neurketa.

Adin tartetean araberako banaketari dagokionez, zortzigarren grafikoan ikus daitekeen moduan, lau adin-tarteetako erabilerak tasa altuenetik baxuenerako hurrenkeran antolatzen baditugu, eremu bakoitzean tipologia ezberdin bat ageri zaigu. Donostiaren kasuan, *Haur-Gazte-Heldu-Adineko* tipologia ageri da; Astigarragaren kasuan, *Gazte-Haur-Heldu-Adineko*; eta azkenik, Pasaian¹², *Haur-Heldu-Gazte-Adineko* tipologia eratzen da.

8. Grafikoa: EUSKARAREN KALE ERABILERA, ADIN TALDEAREN ARABERA. DONOSTIA (2011), ASTIGARRAGA (2011), PASAIA (2015). (EUSKARAZ, %)

Iturria: Soziolinguistika Klusterra, 2011ko Donostiako eta Astigarragako Hizkuntzen Kale Erabileraren Neurketa eta 2015eko Pasaiaiko Hizkuntzen Kale Erabileraren Neurketa.

¹² Erabilera orokorra kalkulatzeko oztoporik jarri ez badigu ere, datu xeheagoak ematerako garaian Pasaia San Pedroko datuek errore handiagoa ematen dute eta beraz, ez dira datu adierazgarriak. Ondorioz, ondorengo grafiko eta tauletan Pasaia osoko datuak aurkeztuko dira datuen gurutzaketak azaldu nahian.

Hala eta guztiz ere, hiru eremuetan euskara gehien belaunaldi gazteek erabiltzen dutela esaterik badugu. Pasaiaiko helduen salbuespenarekin (gazteengandik alde handirik ez dagoela kontuan hartu), hiru eremuetan haur eta gazteak dira euskara gehien erabiltzen dutenak.

6. Taula: HIZKUNTZEN KALE ERABILERA, ADIN TALDEEN ARABERA. DONOSTIA (2011), ASTIGARRAGA (2011), PASAIA (2015)

	DONOSTIA (2011)							
	Haurrak		Gazteak		Helduak		Adinekoak	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Euskaraz	1.048	27,2	328	14,6	1.581	14,0	233	6,3
Gazteleraz	2.730	70,9	1.819	81,2	9.232	82	3.419	92,4
Beste hizkuntzetan	75	1,9	93	4,2	449	4,0	47	1,3
GUZTIRA	3.853	100,0	2.240	100,0	11.262	100,0	3.699	100,0

	ASTIGARRAGA (2011)							
	Haurrak		Gazteak		Helduak		Adinekoak	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Euskaraz	422	45,1	111	46,8	357	22,5	79	18,2
Gazteleraz	513	54,9	126	53,2	1.215	76,7	356	81,8
Beste hizkuntzetan	0	0,0	0	0,0	13	0,8	0	0,0
GUZTIRA	935	100,0	237	100,0	1.585	100,0	435	100,0

	PASAIA (2015)							
	Haurrak		Gazteak		Helduak		Adinekoak	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Euskaraz	802	39,4	114	17,6	1.047	18,8	225	8,7
Gazteleraz	1.221	60,0	530	81,7	4.441	79,5	2.320	90,0
Beste hizkuntzetan	11	0,5	5	0,8	96	1,7	34	1,3
GUZTIRA	2.034	100,0	649	100,0	5.584	100,0	2.579	100,0

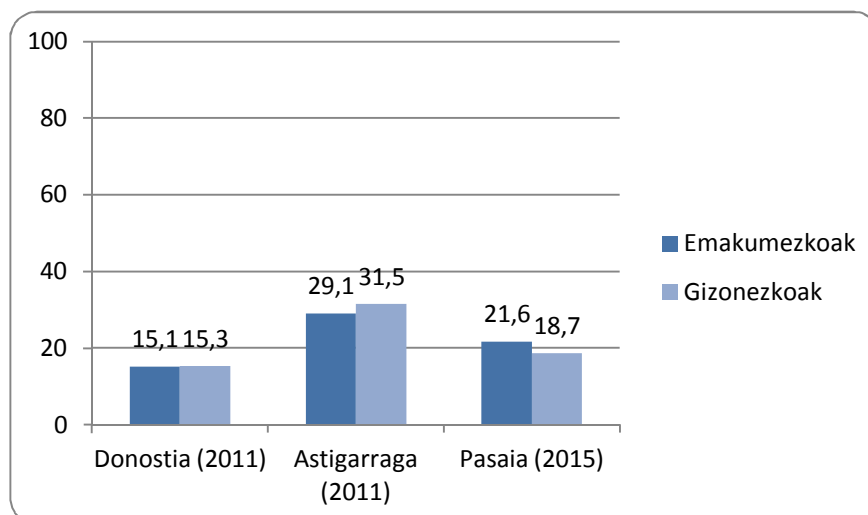
Iturria: Soziolinguistika Klusterra, 2011ko Donostiako eta Astigarragako Hizkuntzen Kale Erabileraren Neurketa eta 2015eko Pasaiaiko Hizkuntzen Kale Erabileraren Neurketa.

Jarraian hizkuntza erabileraren kale neurketen emaitzak sexua aldagaiaren arabera aztertuko ditugu. Sexuari erreparatu gero, ez da aparteko alderik hiru eremuetan erabilerari dagokionean. Izan ere, neurketa bakoitzaren akats tartearen inguruan dabilta

emakumezkoen zein gizonezkoen erabileren arteko aldeak. Beraz, ez dira alde adierazgarriak.

9. **Grafikoa: EUSKARAREN KALE ERABILERA, SEXUAREN ARABERA. DONOSTIA (2011), ASTIGARRAGA (2011), PASAIA (2015). (EUSKARAZ, %)**

Iturria: Soziolinguistika Klusterra, 2011ko Donostiako eta Astigarragako Hizkuntzen Kale Erabileraren Neurketa eta 2015eko Pasaiaiko Hizkuntzen Kale Erabileraren Neurketa.

7. **Taula: HIZKUNTZEN KALE ERABILERA, SEXUAREN ARABERA, XVIII. MENDEKO DONOSTIAK BARNE HARTZEN ZITUEN EREMUETAN. DONOSTIA (2011), ASTIGARRAGA (2011), PASAIA(2015)**

Kop.	DONOSTIA (2011)		ASTIGARRAGA (2011)		PASAIA (2015)	
	Emakumezkoak	Gizonezkoak	Emakumezkoak	Gizonezkoak	Emakumezkoak	Gizonezkoak
Euskaraz	1.800	1.390	459	510	1.214	974
Gazteleraz	9.820	7.380	1.107	1.103	4.346	4.166
Beste hizkuntzetan	323	341	9	4	71	75
GUZTIRA	11.943	9.111	1.575	1.617	5.631	5.215

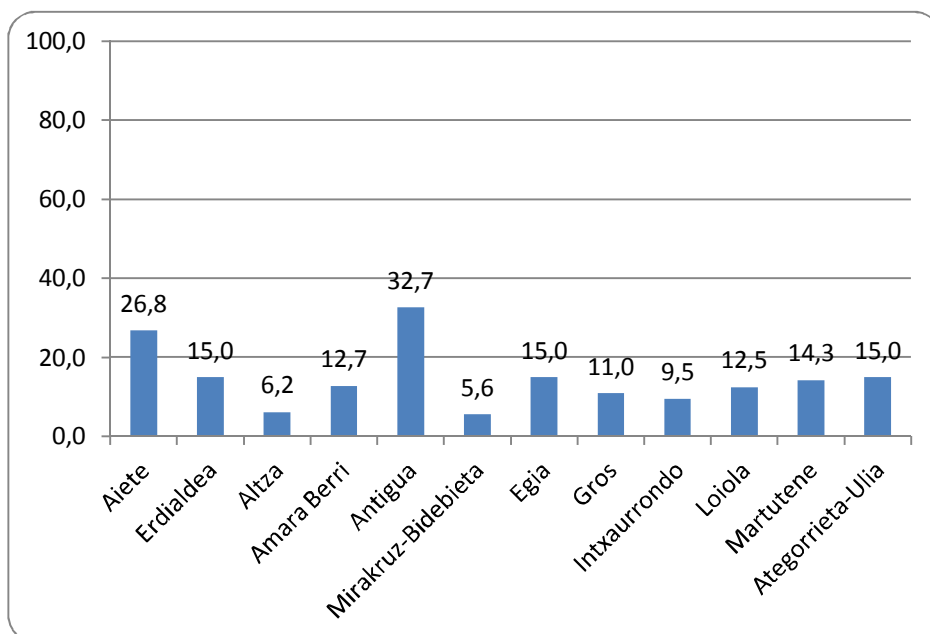
%	DONOSTIA (2011)		ASTIGARRAGA (2011)		PASAIA (2015)	
	Emakumezkoak	Gizonezkoak	Emakumezkoak	Gizonezkoak	Emakumezkoak	Gizonezkoak
Euskaraz	15,1	15,3	29,1	31,5	21,6	18,7
Gazteleraz	82,2	81,0	70,3	68,2	77,2	79,9
Beste hizkuntzetan	2,7	3,7	0,6	0,3	1,3	1,4
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Soziolinguistika Klusterra, 2011ko Donostiako eta Astigarragako Hizkuntzen Kale Erabileraren Neurketa eta 2015eko Pasaiaiko Hizkuntzen Kale Erabileraren Neurketa.

Azkenik, Kale Neurketek eskaintzen diguten informazioarekin amaitzeko, Donostiako auzo batzuetako erabilera datuak¹³ jaso ditugu hurrengo grafiko eta taulan. Dena den, kontuan hartu behar da ongorengo datu hauek orientatiboak direla, izan ere, auzo batzuetako datuek akats tarte handia dute. Horregatik, erreferentziako datu bezala ulertu behar dira.

10. Grafikoa: EUSKARAREN KALE ERABILERA, DONOSTIAKO AUZO BATZUETAN. DONOSTIA, 2011. (EUSKARAZ, %)

Iturria: Soziolinguistika Klusterra, 2011ko Donostiako Hizkuntzen Kale Erabilerearen Neurketa

Euskararen kale erabilera altuena adierazten duen auzoa Antigua da (%32,7koa hain zuzen ere), eta erabilera baxuena duena, berriz, Mirakruz-Bidebieta (%5,6koa duelarik).

8. Taula: HIZKUNTZEN KALE ERABILERA, DONOSTIAKO AUZO BATZUETAN. DONOSTIA, 2011

	Aiete		Erdialdea		Altza		Amara Berri	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Euskaraz	243	26,8	1.154	15,0	47	6,2	336	12,7
Gazteleraz	638	70,3	6.103	79,2	706	93,1	2.275	86,1
Beste hizkuntzetan	26	2,9	452	5,9	5	0,7	31	1,2
GUZTIRA	907	100,0	7.709	100,0	758	100,0	2.642	100,0

¹³ Auzoetako datuak ateratzeko, 2011ko Donostiako Hizkuntzen Kale Erabilerearen Neurketa egiteko erabili ziren ibilbide batzuk batu egin dira. Aurkeztu dugun %Erdialdea+ auzoa 2011ko Alde Zaharra, Amara Zaharra, Boulevard eta San Martin ibilbideek osatzen dute; %Amara Berri+ auzoaren baitan, 2011ko Amara Berri 1, Amara Berri 2 eta Loiolako Erriberak ibilbideak sartu ditugu; eta azkenik, %Gros+auzoan ere 2011ko bi ibilbide sartu dira: Gros 1 eta Gros 2, hain zuzen ere.

	Antigua		Mirakruz-Bidebieta		Egia		Gros	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Euskaraz	570	32,7	50	5,6	174	15,0	255	11,0
Gazteleraz	1.168	67,0	822	91,5	958	82,4	2.000	86,0
Beste hizkuntzetan	6	0,3	26	2,9	31	2,7	71	3,0
GUZTIRA	1.744	100,0	898	100,0	1.163	100,0	2.326	100,0

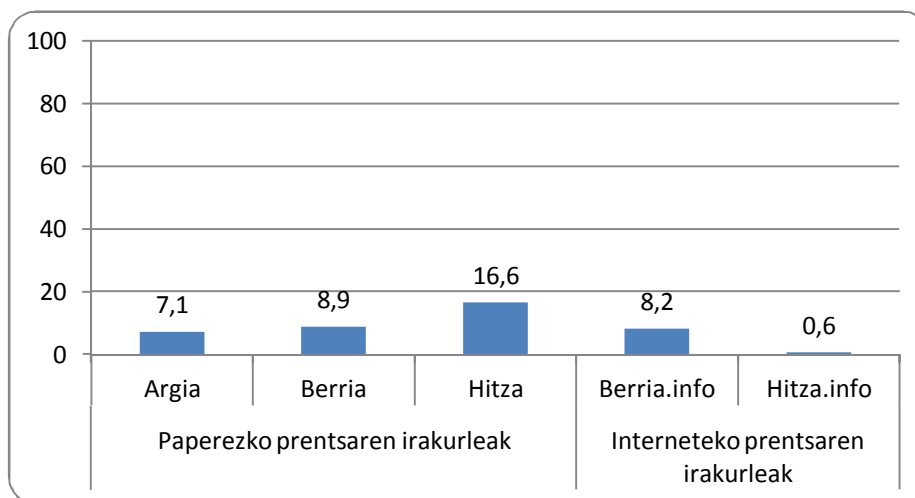
	Intxaurreondo		Loiola		Martutene		Ategorrieta-Ulia	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Euskaraz	95	9,5	87	12,5	58	14,3	121	15,0
Gazteleraz	897	89,7	607	87,5	345	84,8	681	84,5
Beste hizkuntzetan	8	0,8	0	0,0	4	1,0	4	0,5
GUZTIRA	1.000	100,0	694	100,0	407	100,0	806	100,0

Iturria: Soziolinguistika Klusterra, 2011ko Donostiako Hizkuntzen Kale Erabileraren Neurketa

3.4. Informazio-hedapena eta kontsumoa

Jardungune honetan, bi komunikabide multzo osatu ditugu: batetik, euskal egunkari eta aldizkarietara buruz bildu dugun informazioa; eta bestetik, irrati, telebista eta Internet diren hedabide modernoagoi dagozkien datuak jaso ditugu. Hau da, euskarazko prentsari eta euskarazko irrati eta telebistari dagozkien gipuzkoar kontsumitzaileen datuak jasotzen diren datozen taula eta grafikoetan.

11. Grafikoa: EUSKAL PRENTSAREN (EGUNKARIAK ETA ALDIZKARIAK) IRAKURLEAK. GIPUZKOA, 2013 (%)

Iturria: CIES.

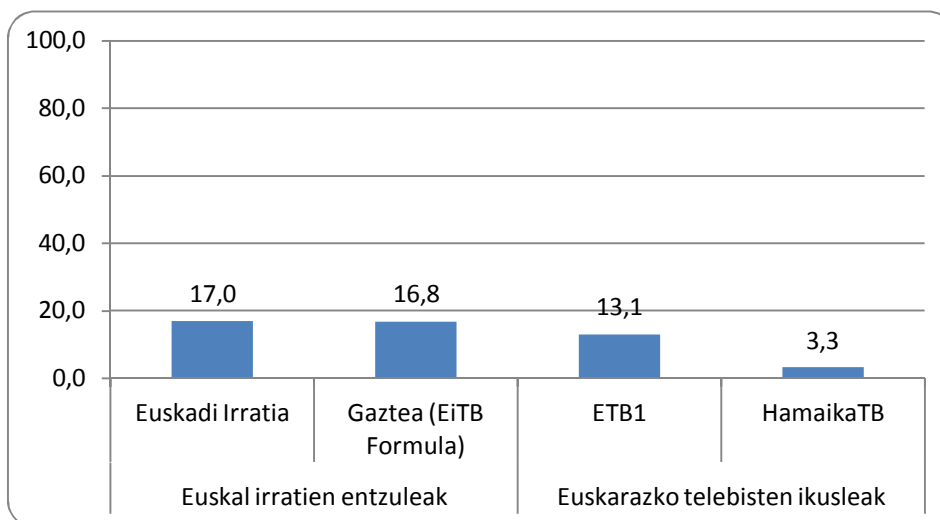
Hamaikagarren grafikoan ikus daitekeen moduan, paperezko euskal prentsaren irakurle diren 14 urtetik gorako gipuzkoarretatik %16,6k kontsumitzen du Hitza; Berria kontsumitzen dutenak %8,9 dira eta azkenik, %7,1a osatzen dute Argia kontsumitzen dutenak. Internet-eko prentsaren irakurle diren 14 urtetik gorako gipuzkoarretatik %8,2k kontsumitzen du Berria.info ataria, eta %0,6ak, aldiz, Hitza.info ataria. Kontuan hartzekoa da irakurleek hedabide bat baino gehiago irakur dezaketela, eta badirela euskaraz irakurtzeko aukera ematen duten beste hedabide batzuk.

9. Taula: EUSKAL PRENTSAREN (EGUNKARIAK ETA ALDIZKARIAK) IRAKURLEAK. GIPUZKOA, 2013

	Kop. (milakotan)	%
Argia	23	7,1
Berria	29	8,9
Hitza	54	16,6
Paperezko prentsaren irakurleak (Guztira)	944	
Berria.info	14	8,2
Hitza.info	1	0,6
Internet-eko prentsaren irakurleak (Guztira)	513	

Iturria: CIES.

12. Grafikoa: EUSKARAZKO IRRATI ETA TELEBISTEN IKUSLEAK. GIPUZKOA, 2013 (%)

Iturria: CIES.

12. grafikoari erreparatuz, euskal irratiien entzule diren 14 urtetik gorako gipuzkoarretatik %17k kontsumitzen du Euskadi Irratia; eta Gaztea kontsumitzen dutenak %16,8 dira.

Euskarazko telebisten ikusleak diren 14 urtetik gorako gipuzkoarretatik %13,1 da, aldiz, ETB1n kontsumitzailea, eta %3,3ak HamaikaTB kontsumitzen du. Kontuan hartzekoa da hemen ere entzule edo ikusle batek hedabide bat baino gehiago irakur dezakela.

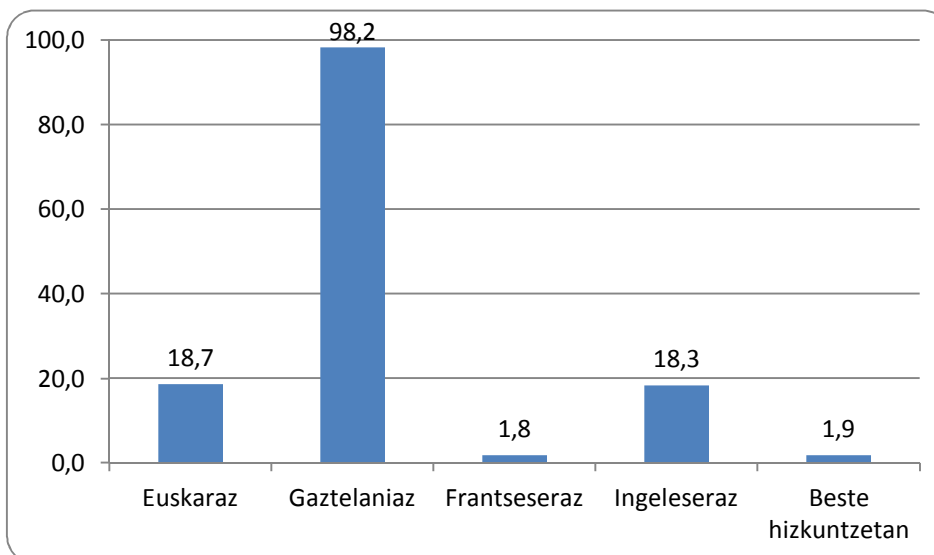
10. Taula: EUSKARAZKO IRRATI ETA TELEBISTEN IKUSLEAK. GIPUZKOA, 2013

	Kop. (milakotan)	%
Euskadi Irratia	63	17,0
Gaztea (EiTB Formula)	62	16,8
Euskal irratiaren entzuleak (Guztira)	370	
ETB1	67	13,1
HamaikaTB	17	3,3
Euskarazko telebisten ikusleak (Guztira)	510	

Iturria: CIES.

Multzo honetako informazioa osatze aldera, EUSTATEk egiten duen Informazio Gizarteari buruzko Inkestak barnebiltzen duen nabigazio hizkuntzaren arabera biztanleen banaketaren datuak¹⁴ aurkeztuko ditugu ondoren.

13. Grafikoa: AZKEN HIRU HILABETETAN INTERNET ERABILI DUTEN 6 URTETIK GORAKO HERRITARRAK NABIGAZIO HIZKUNTZAREN ARABERA. GIPUZKOA, 2014 (%)

Iturria: EUSTAT, Informazio Gizarteari buruzko Inkesta, 2014.

¹⁴ Bi galderen bidez lortzen da datua: %Internet erabili duzu azken hiru hilabeteetan?+. Baiezkoa bada, %Zein hizkuntza erabiltzen duzu edo dituzu, Interneten nabigatzeko? Euskara/Gaztelania/Ingelesa/Frantsesera/ beste bat+Erantzun bat baino gehiago eman daiteke.

Hamairugarren grafikoan ikus daitekeenez, 6 urtetik gorako gipuzkoarrek interneten nabigatzeko erabiltzen duten hizkuntza nagusia gaztelania da. Nabarmena da gaztelaniaren erabilerak beste hizkuntzen erabilerekiko ateratzen duen aldea. Hala, 6 urtetik gorako ia gipuzkoar guztiek erabiltzen dute gaztelania internet-en dabiltzanean.

Hala eta guztiz ere, ondorengo hizkuntza erabilienak euskara eta ingelesa direla azpimarratu behar da: euskaraz nabigatzen dutenak 6 urtetik gorako gipuzkoarren %18,7a dira, eta jarraian ingelesez nabigatzen duten 6 urtetik gorako gipuzkoarren multzoa daukagu (%18,3k erabiltzen dute hizkuntza hau).

Azkenik, 6 urtetik gorako gipuzkoarren %1,8k frantsesez nabigatzen dute eta %1,9 dira beste hizkuntza batzutan nabigatzen dutenak.

11. Taula: AZKEN HIRU HILABETETAN INTERNET ERABILI DUTEN 6 URTETIK GORAKO HERRITARRAK NABIGAZIO HIZKUNTZAREN ARABERA. GIPUZKOA, 2014.

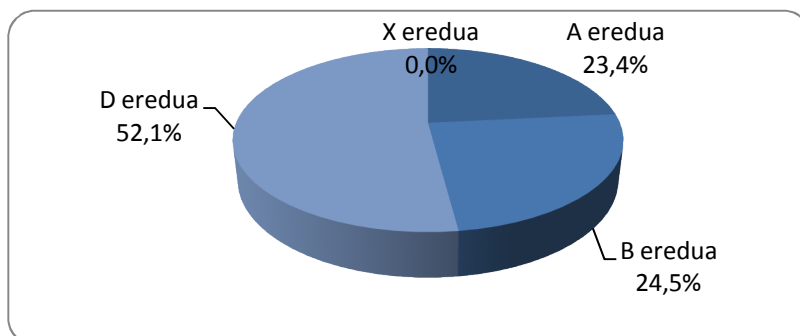
	Kop. (milakotan)	%
Euskaraz	137,7	18,7
Gaztelaniaz	724,5	98,2
Frantseseraz	13,4	1,8
Ingeleseraz	134,9	18,3
Beste hizkuntzetan	13,7	1,9
Nabigatzaileak guztira	738,1	100,0

Iturria: EUSTAT, Informazio Gizarteari buruzko Inkesta, 2014.

3.5. Hezkuntza

Hezkuntzari dagokionez, matrikulazio datuak aztertu ditugu: batetik, Donostiako ikastetxeetan matrikulatuak dauden ikasleak hezkuntza ereduaren arabera; eta bestetik, Donostiako Campus-etako unibertsitate ikasleen matrikulazio kopuruak hizkuntzaren arabera. Hala, matrikulazioei buruzko informazio hau aurkeztuko lehendabizi.

14. Grafikoa: DONOSTIAKO HEZKUNTZA EREDUAK. DONOSTIA, 2011 (%)

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Unibertsitate eta Ikerketa Saila, Irakaskuntza Estatistikak, 2011.

Hamalagarren grafikoari begira, Donostiako ikastetxeetan eskaintzen diren hezkuntza ereduak kontuan hartuz, D ereduak daude ikasle gehien matrikulatuak (%52,1), Donostiako ikastetxeetan matrikulatutako ikasleen erdia baino gehiago hain zuzen ere. Beraz, ikasle gehienek euskaraz burutzen dituzte derrigorrezko ikasketak. Ondoren, pareko pisu dute B ereduak eta A ereduak matrikulatutako ikasleek, %24,5 eta %23,4 hurrenez hurren.

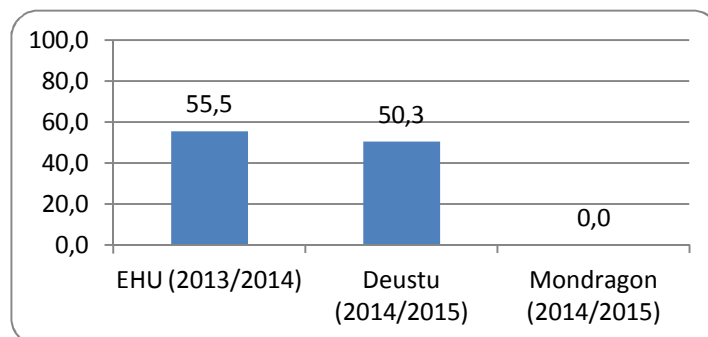
12. Taula: DONOSTIAKO HEZKUNTZA EREDUAK. DONOSTIA, 2011

	Kop.	%
A ereduak	8.296	23,4
B ereduak	8.688	24,5
D ereduak	18.454	52,1
X ereduak	0	0,0
GUZTIRA	35.438	100,0

Iturria: Eusko Jaurlaritzak, Unibertsitate eta Ikerketa Saila, Irakaskuntza Estatistikak, 2011.

Derrigorrezko hezkuntzaz haratago, ondorengo grafikoan unibertsitateko ikasleen matrikulazio datuak bildu ditugu. Bertan Donostiako unibertsitate campus ezberdinetan euskaraz matrikulatu diren ikasleen datua ikus daiteke¹⁵. EHUren kasuan, Donostiako fakultateetan euskaraz matrikulatutako ikasleek %55,5a osatzen dute; eta Deustuko Unibertsitateko Donostian kokaturiko fakultateetan euskaraz matrikulatutakoek, aldiz, %50,3. Mondragon Unibertsitatea ere grafiko honetan txertatu egin dugu Gastronomia gradua eskaintzen baitu Donostian, baina kontuan hartzekoa da gradu hau euskaraz egiteko aukerarik ez dela eskaintzen. Hau guztia kontuan hartuz, Donostiako unibertsitate eta fakultateetan, euskaraz ikasteko aukera eskaintzen den heinean, ikasleen erdiak behintzat hautu hori egiten du.

15. Grafikoa: DONOSTIAKO UNIBERTSITATE CAMPUSETAN EUSKARAZ Matrikulatu diren ikasleak. DONOSTIA, 2013/2014 eta 2014/2015 ikasturteak (%)

Iturria: EHU zenbakitan txostena, Deustuko Unibertsitatea eta Mondragon Unibertsitatea.

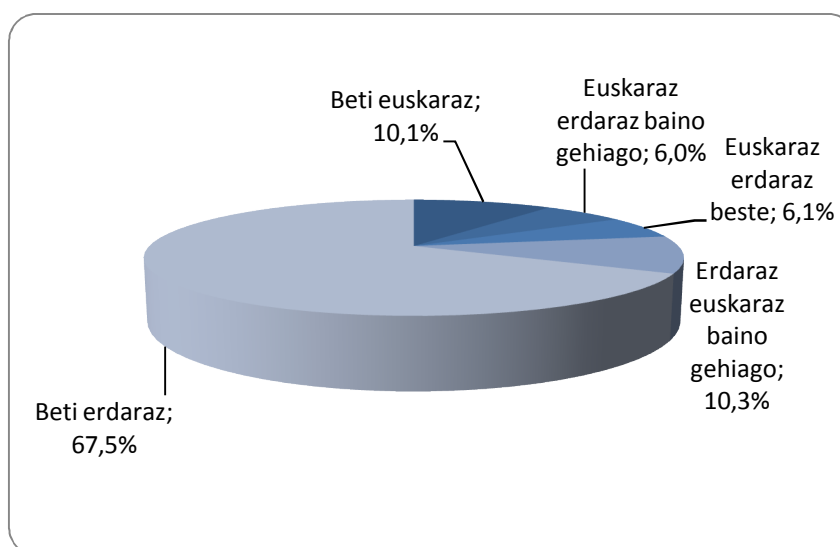
¹⁵ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

3.6. Lana

Lan arloari dagokionez, Inkesta Soziolinguistikoak eskaintzen digun lankideen erabilerari buruzko datuak ditugu¹⁶. 16. Grafikoari begira, donostiarren gehiengoak lankideekin erdaraz erabiltzen duela dio (%67,5ak lankideekin beti erdaraz egiten duela adieraziz eta %10,3ak erdaraz euskaraz baino gehiago egiten duela esanez). Hala, donostiarren %16,1 da lankideekin beti euskaraz edota euskaraz erdaraz baino gehiago aritzen dena.

16. Grafikoa: ERABILERA LANKIDEEKIN. DONOSTIA, 2011 (%)

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

3.7. Sal-erosketa

Siadeco-k 2012. Urtean Donostiako merkataritza, ostalaritza eta zerbitzu establezimendutan egindako hizkuntza komunikazioaren inguruko azterketak idatzizko eta ahozko komunikazioan hizkuntza ezberdinen erabilera mailari dagozkion datuak eskaintzen ditu¹⁷.

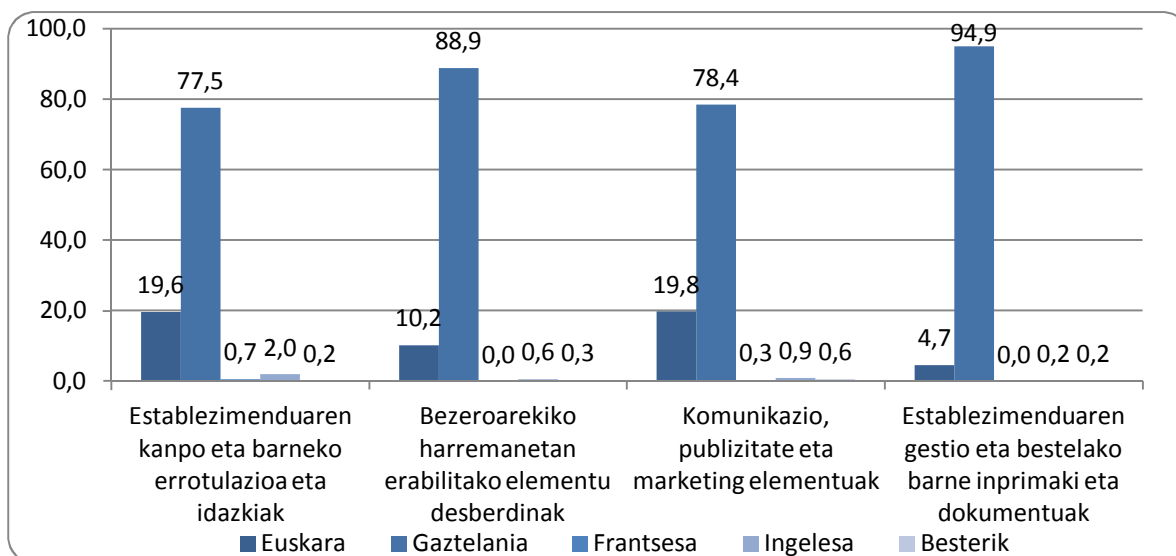
17. grafikoan ikus daitekeen moduan, idatzizko komunikazioan hizkuntza erabiliena gaztelania da bai establezimenduaren errotulazio eta idazkietan, bai bezeroarekiko harremanetan, bai publizitate euskarrietan eta baita establezimenduaren gestioetan ere. Euskararen kasuan, komunikazio, publizitate eta marketing elementuetan erabiltzen da gehien establezimenduaren kanpo eta barneko errotulazio eta idazkien pare.

¹⁶ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

¹⁷ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

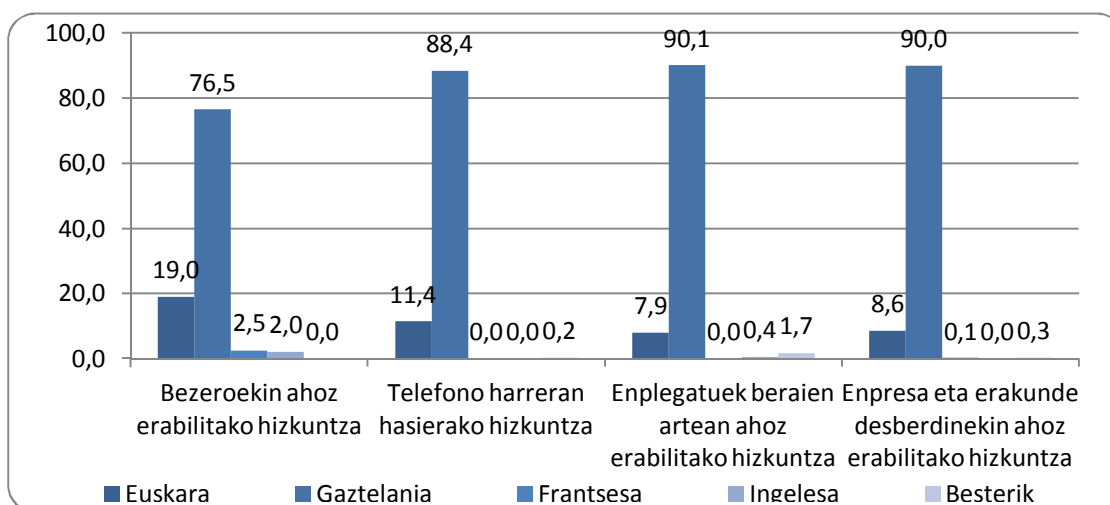
17. Grafikoa: HIZKUNTZEN ERABILERA MAILA ESTABLEZIMENDUETAKO IDATZIZKO KOMUNIKAZIO EUSKARRIETAN. DONOSTIA, 2012 (BATEZ BESTE, %)

Iturria: Siadeco, Hizkuntza komunikazioaren inguruko azterketa Donostiako merkataritza, ostalaritza eta zerbitzu establezimendutan, 2012.

Ahozko harremanei begiratzen badiegu (18. Grafikoa), kasu hauetan ere gaztelania da gehien erabilia bai bezeroekin erabiltzean, bai telefono harreretan, bai langileen artean eta baita beste enpresa eta erakundeekiko harremanetan ere. Euskara gehien, berriz, bezeroekin erabiltzen dute Donostiako establezimenduek.

18. Grafikoa: HIZKUNTZEN ERABILERA MAILA ESTABLEZIMENDUETAKO AHOZKO HARREMAN ETA KOMUNIKAZIOETAN. DONOSTIA, 2012

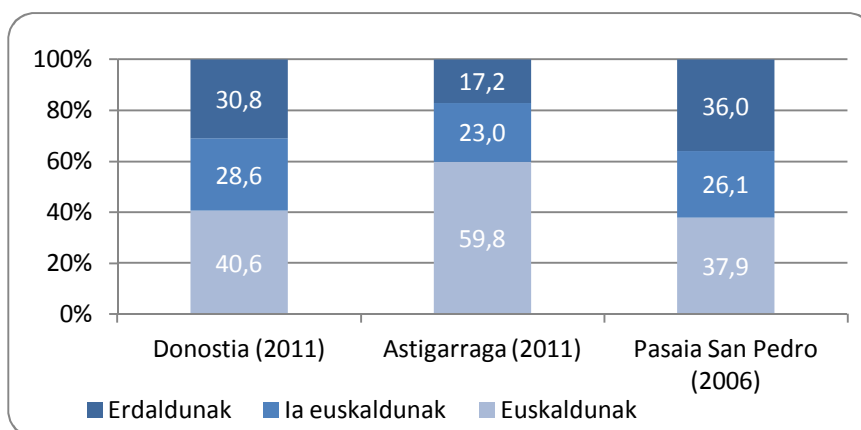
Iturria: Siadeco, Hizkuntza komunikazioaren inguruko azterketa Donostiako merkataritza, ostalaritza eta zerbitzu establezimendutan, 2012.

4. HIZKUNTZA-GAITASUNA

Hizkuntza-gaitasunari ekinez, hiru datu orokor aurkeztu nahi izan ditugu lehendabizi: alde batetik, Donostia, Astigarraga eta Pasaia San Pedroko ezagutza datu orokorrak adin-talde eta sexu aldagaiak kontuan hartuz; bestetik, donostiarren hizkuntza-erraztasunari buruzko datuak bildu dira; eta azkenik, dimentsioaren datu orokor gisa, donostiarren hizkuntza bilakaeraren tipologiaren datuak adierazten dira.

19. Grafikoa: HIZTUNEN EUSKARA GAITASUNA. DONOSTIA (2011), ASTIGARRAGA (2011), PASAIA SAN PEDRO (2006) (%)

Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak (2006, 2011)

Donostian eta Pasaia San Pedron antzeko datuak ageri zaizkigu euskara gaitasunari dagokionean: euskaldunak %40 inguru, ia euskaldunak %27 inguru eta erdaldunak, berriz, %33 inguru. Hala eta guztiz ere, aipatzekoa da Pasaia San Pedron erdaldun gehiagoren presentzia dagoela. Bestelako egoera baten aurrean aurkitzen gara Astigarragan, ordea: euskaldunak nabarmen gehiago dira (%59,8) Donostia eta Pasaia San Pedro-rekin konparatuta.

13. Taula: HIZTUNEN EUSKARA GAITASUNA. DONOSTIA (2011), ASTIGARRAGA (2011), PASAIA SAN PEDRO (2006)

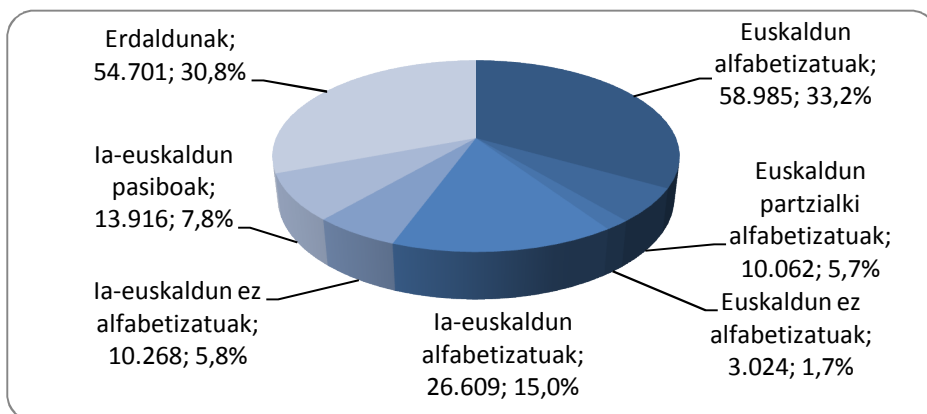
	DONOSTIA (2011)		ASTIGARRAGA (2011)		PASAIA SAN PEDRO (2006)		HIRU EREMUAK BATERA	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Euskaldunak	72.071	40,6	2.830	59,8	1.051	38	75.952	41,0
ia euskaldunak	50.793	28,6	1.090	23,0	722	26,1	52.605	28,4
Erdaldunak	54.701	30,8	813	17,2	997	36,0	56.511	30,5
GUZTIRA	177.565	100,0	4.733	2,6	2.770	1,5	185.068	100,0

Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak (2006, 2011)

Donostiako kasuan, hiztunen euskara gaitasun xehatuagoaren datuak ere baditugu. Hala, 20.grafikoan ikus daitekeenez, hiru multzo ezberdinetan biltzen da hiztunen gehiengoa: multzo nagusia euskaldun alfabetizatuena da (%33,2), ondoren erdaldunena (%30,8) eta jarraian ia euskaldun alfabetizatuak daude (%15,0).

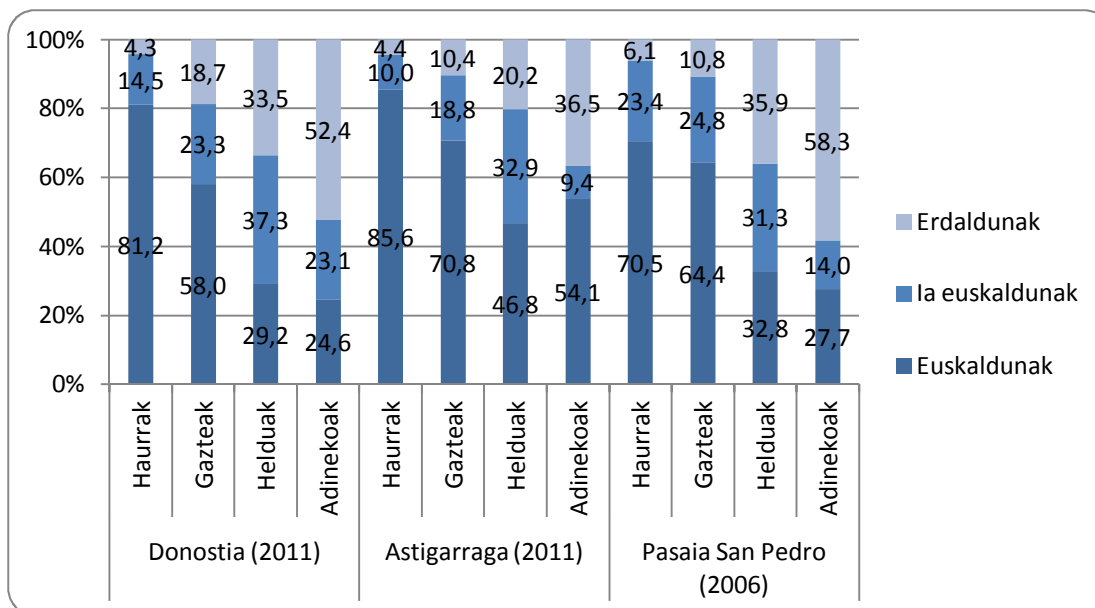
20. Grafikoa: DONOSTIAKO HIZTUNEN EUSKARA GAITASUN XEHATUA. DONOSTIA, 2011 (%)

Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak, 2011

Ondorengo grafiko eta taulek hiztunen euskara gaitasuna adin taldeen arabera aztertzeko aukera ematen digute:

21. Grafikoa: HIZTUNEN EUSKARA GAITASUNA, ADIN TALDEKA. DONOSTIA (2011), ASTIGARRAGA (2011), PASAIA SAN PEDRO (2006) (%)

Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak (2006,2011)

Adin taldeen araberako euskara gaitasuna kontuan hartuz, Donostian eta Pasaia San Pedron hurrenkera bera daukagu: euskaldun gehien haurren artean aurkitzen da, ondoren gazteen artean, jarrian helduen artean eta azkenik, adinekoen artean. Astigarragan, ordea, bestelako hurrenkera hau jarraitzen da: haurrak, gazteak, adinekoak eta helduak.

14. Taula: HIZTUNEN EUSKARA GAITASUNA, ADIN TALDEKA. DONOSTIA (2011), ASTIGARRAGA (2011), PASAIA SAN PEDRO (2006)

	DONOSTIA (2011)							
	Haurrak		Gazteak		Helduak		Adinekoak	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Euskaldunak	16.444	81,2	22.992	58,0	23.567	29,2	9.068	24,6
la euskaldunak	2.940	14,5	9.223	23,3	30.115	37,3	8.515	23,1
Erdaldunak	873	4,3	7.406	18,7	27.093	33,5	19.329	52,4
GUZTIRA	20.257	100,0	39.621	100,0	80.775	100,0	36.912	100,0

	ASTIGARRAGA (2011)							
	Haurrak		Gazteak		Helduak		Adinekoak	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Euskaldunak	648	85,6	828	70,8	1055	46,8	299	54,1
la euskaldunak	76	10,0	220	18,8	742	32,9	52	9,4
Erdaldunak	33	4,4	122	10,4	456	20,2	202	36,5
GUZTIRA	757	100,0	1170	100,0	2253	100,0	553	100,0

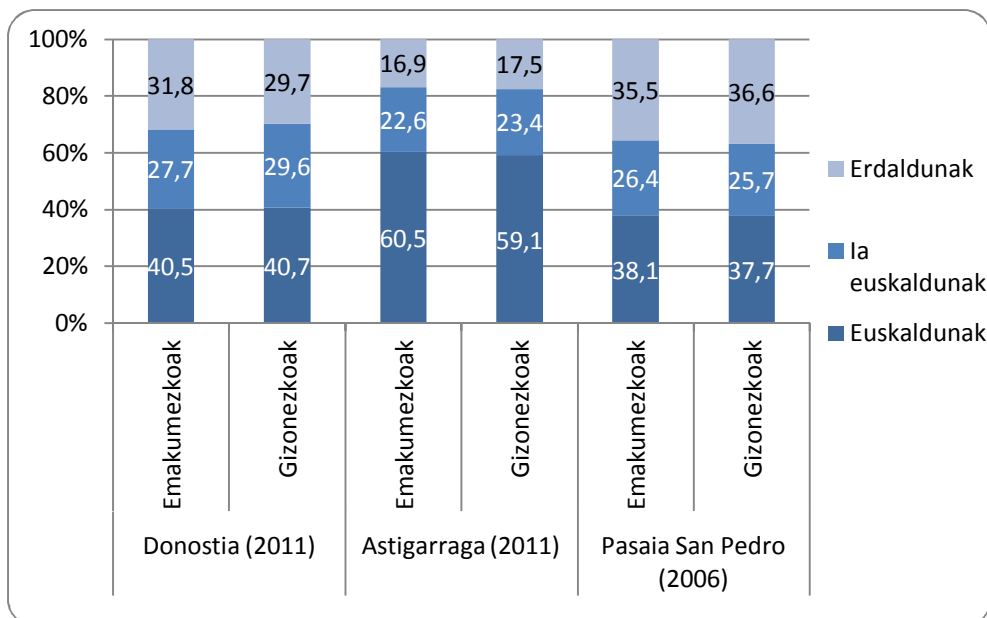
	PASAIA SAN PEDRO (2006)							
	Haurrak		Gazteak		Helduak		Adinekoak	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Euskaldunak	196	70,5	143	64,4	538	32,8	174	27,7
la euskaldunak	65	23,4	55	24,8	514	31,3	88	14,0
Erdaldunak	17	6,1	24	10,8	590	35,9	366	58,3
GUZTIRA	278	100,0	222	100,0	1.642	100,0	628	100,0

Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak (2006,2011)

Sexuen araberako aldeei erreparatuz gero, eremu geografiko bakoitzean euskaldunen pareko datua ageri zaigula ikus daiteke. Astigarragako eta Pasaia San Pedroko emakume euskaldunen datua gizonezkoenaren zertxobait gainetik kokatzen da, baina ez dirudi alde adierazgarririk dagoenik.

22. Grafikoa: HIZTUNEN EUSKARA GAITASUNA, SEXUAREN ARABERA. DONOSTIA (2011), ASTIGARRAGA (2011), PASAIA SAN PEDRO (2006) (%)

Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak (2006,2011)

15. Taula: HIZTUNEN EUSKARA GAITASUNA, SEXUAREN ARABERA. DONOSTIA (2011), ASTIGARRAGA (2011), PASAIA SAN PEDRO (2006)

Kop.	Donostia (2011)		Astigarraga (2011)		Pasaia San Pedro (2006)	
	Emakumezkoak	Gizonezkoak	Emakumezkoak	Gizonezkoak	Emakumezkoak	Gizonezkoak
Euskaldunak	38.318	33.753	1.407	1.423	567	484
la euskaldunak	26.257	24.536	527	563	392	330
Erdaldunak	30.060	24.641	393	420	528	469
GUZTIRA	94.635	82.930	2.327	2.406	1487	1283

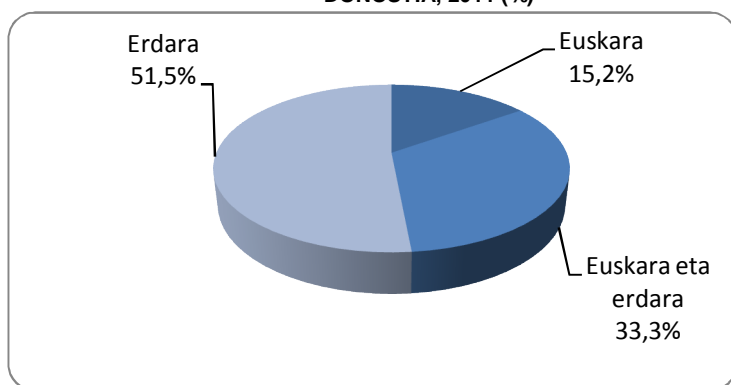
%	Donostia (2011)		Astigarraga (2011)		Pasaia San Pedro (2006)	
	Emakumezkoak	Gizonezkoak	Emakumezkoak	Gizonezkoak	Emakumezkoak	Gizonezkoak
Euskaldunak	40,5	40,7	60,5	59,1	38,1	37,7
la euskaldunak	27,7	29,6	22,6	23,4	26,4	25,7
Erdaldunak	31,8	29,7	16,9	17,5	35,5	36,6
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak (2006,2011)

Donostiako hiztunen kasuan, hizkuntza erraztasunari buruzko datuak ere baditugu Inkesta Soziolinguistikoari esker. Hala, gehiengoak erdararekin du erraztasun handiagoa (%51,5); %33,3ak euskara eta erdararekin aitortzen du erabiltzeko erraztasuna; eta euskara erraz erabiltzen dutenak %15,2a dira.

23. Grafikoa: DONOSTIAKO HIZTUNEN HIZKUNTZA ERRAZTASUNA. DONOSTIA, 2011 (%)

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

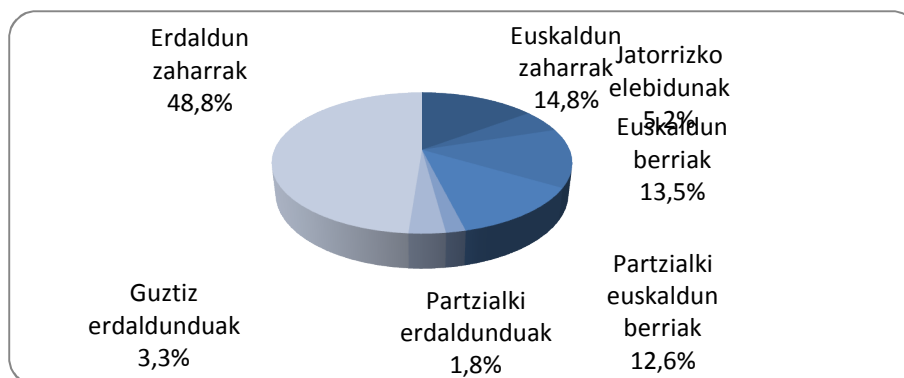
16. Taula: DONOSTIAKO HIZTUNEN HIZKUNTZA ERRAZTASUNA. DONOSTIA, 2011

	Kop.	%
Euskara	8.104	15,2
Euskara eta erdara	17.765	33,3
Erdara	27.469	51,5
GUZTIRA	53.339	100,0

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

Donostiako hiztunen hizkuntza bilakaeraren tipologia datuei erreparatzen badiegu (24. Grafikoa eta 17. Taula), multzorik potoloena erdaldun zaharrek osatzen dute (%48,8). Jarraian, antzeko pisua duten bestelako hiru multzo aurkitzen dira: euskaldun zaharrena batetik (%14,8), euskaldun berriena ondoren (%13,5) eta partzialki euskaldun berriena bestalde (%12,6).

24. Grafikoa: DONOSTIAKO HIZTUNEN HIZKUNTZA BILAKAERAREN TIPOLOGIA. DONOSTIA, 2011 (%)

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

17. Taula: DONOSTIAKO HIZTUNEN HIZKUNTZA BILAKAERAREN TIPOLOGIA. DONOSTIA, 2011

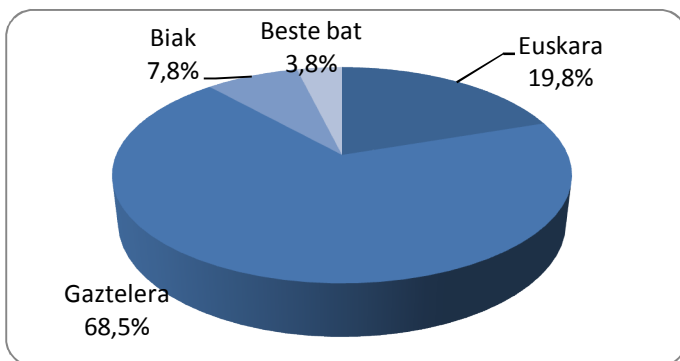
	Kop.	%
Euskaldun zaharrak	23.618	14,8
Jatorrizko elebidunak	8.279	5,2
Euskaldun berriak	21.442	13,5
Partzialki euskaldun berriak	20.113	12,6
Partzialki erdaldunduak	2.834	1,8
Gutziz erdaldunduak	5.277	3,3
Erdaldun zaharrak	77.746	48,8
GUZTIRA	159.309	100,0

Iturria: Eusko Jaurlaritz, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

4.1. Etxea eta familia

Datu orokor horiez gain, donostiarren lehen hizkuntzaren inguruko datuak etxea eta familia jardunbidearen baitan kokatu ditugu. Hala, 25. grafikoari begira, gaztelera da nabarmenki donostiarren lehen hizkuntza nagusia (%68,5). Euskarari dagokionean, %19,8ak du lehen hizkuntzatzat.

25. Grafikoa: DONOSTIAKO HIZTUNEN
LEHEN HIZKUNTZA. DONOSTIA, 2011
(%)

Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak, 2011

18. Taula: DONOSTIAKO HIZTUNEN
LEHEN HIZKUNTZA. DONOSTIA, 2011

	Kop.	%
Euskara	35.176	19,8%
Gaztelera	121.695	68,5%
Biak	13.932	7,8%
Beste bat	6.762	3,8%
Hiztunak	177.565	100,0%

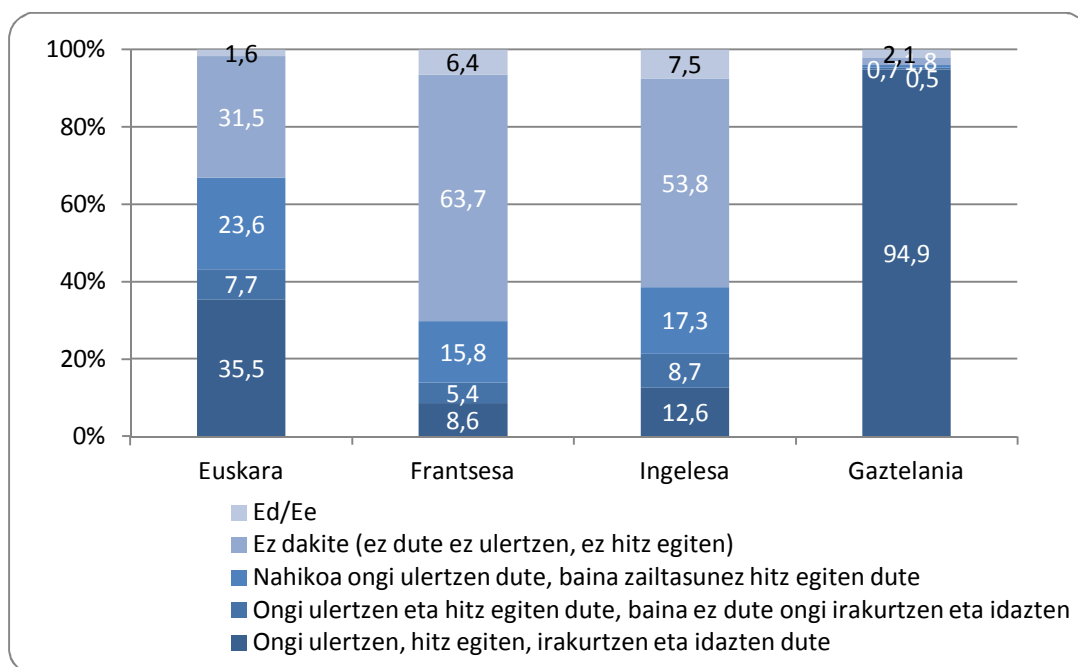
Iturria: EUSTAT, Biztanleria eta Etxebizitzaren Estatistikak, 2011

4.2. Sal-erosketa

Sal-erosketen jardunbidean, Siadeco-ren 2012ko Donostiako merkataritza, ostalaritza eta zerbitzu establezimendutan eginiko hizkuntza komunikazioaren inguruko azterketak eskaintzen dizkigun datuak bildu ditugu.

26. Grafikoa: ESTABLEZIMENDUETAKO ARDURADUN ETA LANGILEEN HIZKUNTZEN EZAGUTZA MAILA. DONOSTIA, 2012 (%)

Iturria: Siadeco, Hizkuntza komunikazioaren inguruko azterketa Donostiako merkataritza, ostalaritza eta zerbitzu establezimendutan, 2012.

26. grafiko eta 19. taulak ditugu aztergai oraingoan. Bertan ikus daitekeenez, gaztelania da establezimenduetako arduradun eta langile gehienek ongi ulertzen, hitz egiten, irakurtzen eta idazten duten hizkuntza. Era berean, frantsesaren eta ingelesaren ezagutza duenik ere badago. Euskarari dagokionean, berriz, %35,5 dira ongi ulertu, hitz egin, irakurri eta idazten dutenak. Baina euskaraz ulertzeko gaitasunari begiratu gero, adibidez, %65 ingurura igotzen da kopurua (ongi ulertzen dutenak eta nahikoa ongi ulertzen dutenak batu ostean).

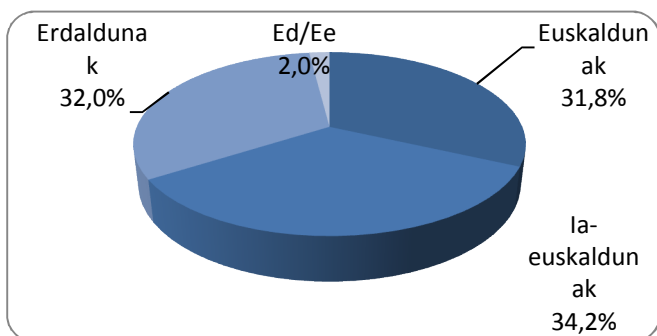
19. Taula: ESTABLEZIMENDUTAKO ARDURADUN ETA LANGILEEN HIZKUNTZEN EZAGUTZA MAILA. DONOSTIA, 2012

	Euskara		Frantsesa		Ingelesa		Gaztelania	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Ongi ulertu, hitz egin, irakurri eta idatzi	630	35,5	153	8,6	224	12,6	1.683	94,9
Ongi ulertu eta hitz egin, ez ongi irakurri eta idatzi	137	7,7	96	5,4	155	8,7	9	0,5
GUZTIRA (gaitasuna dutenak)	767	43,3	249	14,0	379	21,4	1.692	95,4
Nahikoa ongi ulertu, zailtasunez hitz egin	419	23,6	281	15,8	307	17,3	12	0,7
Ez dakite (ez ulertu, ez hitz egin)	558	31,5	1.130	63,7	954	53,8	32	1,8
Ed/Ee	29	1,6	113	6,4	133	7,5	37	2,1

Iturria: Siadeco, Hizkuntza komunikazioaren inguruko azterketa Donostiako merkataritza, ostalaritza eta zerbitzu establezimendutan, 2012.

Arduradunengan zentratuz, 27. grafiko eta 20. taulari begira, euskaldunen, ia euskaldunen eta erdaldunen multzoak antzeko pisua dutela ikus daiteke, guztiak ere %32aren inguruko datua adierazten baitute.

27. Grafikoa: ESTABLEZIMENDUETAKO ARDURADUNEN EUSKARA GAITASUNA. DONOSTIA, 2012 (%)

Iturria: Siadeco, Hizkuntza komunikazioaren inguruko azterketa Donostiako merkataritza, ostalaritza eta zerbitzu establezimendutan, 2012.

20. Taula: ESTABLEZIMENDUETAKO ARDURADUNEN EUSKARA GAITASUNA. DONOSTIA, 2012

	Kop.	%
Alfabetatua	129	23,7
Alfabetatu gabea	44	8,1
GUZTIRA (euskaldunak)	173	31,8
Ia-euskaldunak	186	34,2
Erdaldunak	174	32,0
Ed/Ee	11	2,0

Iturria: Siadeco, Hizkuntza komunikazioaren inguruko azterketa Donostiako merkataritza, ostalaritza eta zerbitzu establezimendutan, 2012

5. HIZKUNTZ(AR)EN BARNE OSAERA

Dimentsio hau jantzi nahian, datu kuantitatibo batzuez gain, informazio kualitatiboa ere jaso dugu; izan ere, gazteen hizkuntza praktikei inguruko ikerketen ondorioak eta merkataritza establezimenduetako hizkuntza paisaian erabiltzen den hizkuntza zuzentasuna izan ditugu hizpide.

5.1. Gertuko jendea eta ohiko lagunartea

Jardungune honen baitan, %6u gazteok+ikerketa partehartzailearen¹⁸ ondorioetako bat jaso nahi izan dugu. Hain zuzen ere, gaur egun gazteen hizkuntza praktiken ezaugarri nagusietako bat nahasketa dela azpimarratzen da, hizkuntza alternantzia alegia: hitzun talde batek bi hizkuntza ezagutzen edo erabiltzen dituzenean bi hizkuntzak batera erabiltzeko joera.

Kasu honetan, aztertutako gazte horien elkarrizketetan euskararen eta gaztelaniaren arteko nahasketa edo alternantziarako joera nabarmena ikusi da. %Gazteek ohiko praktika gisa dute barneratua modu elebidunean aritze hori beraiantzat %normal+ hitz egitea euskara eta gaztelania nahasten hitz egitea baita. Gainera, interferentziak gehienetan gaztelaniatik euskarara gertatzen dira, hau da, gaztelaniazko esamoldeek euskarazko hizketaldian interferentzia eragiten dute%¹⁹.

5.2. Sal-erosketa

Hizkuntzaren barne osaeratzat jaso dugu sal-erosketa eremuan kokatzen diren establezimenduetako idazkinetan erabiltzen den hizkuntza zuzentasunari buruzko datua. Kasu honetan, DREAM ikerketa taldiak 2007, 2008 eta 2009 urteetan eginiko hizkuntza-paisaiari buruzko azterketak izan ditugu kontuan.

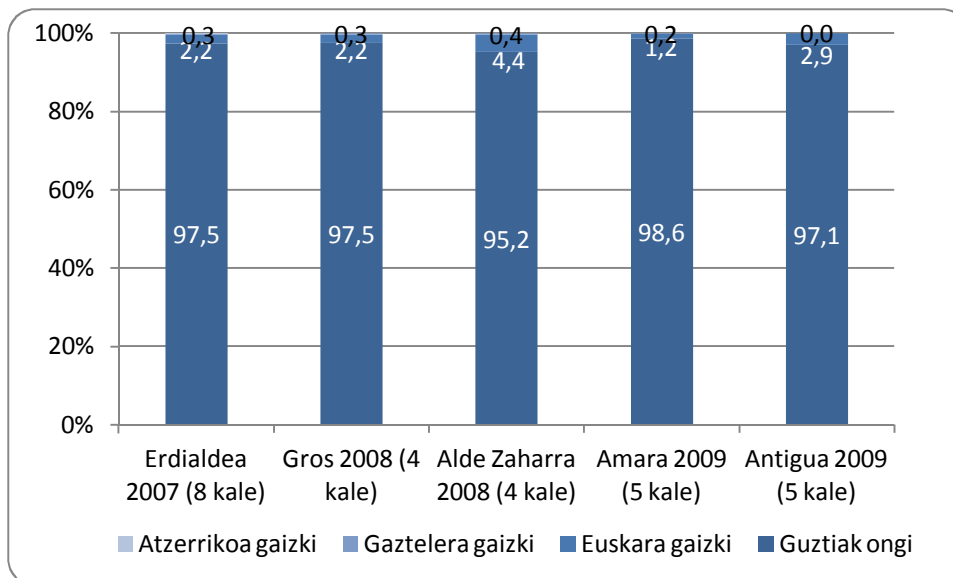
28. grafikoan ikus daitekeen moduan, nagusiki zuzen erabiltzen dira hizkuntzak establezimenduetako idazkinetan. Hala eta guztiz ere, aipagarria da oker adierazita dauden hizkuntzetan euskarak pisu gehiago hartzen duela gaztelaniarekin edo atzerriko hizkuntzarekin alderatuz.

¹⁸ Ikerketa hau Kuadrillategi egitasmoa martxan duten herri batzuetako gazteekin egin da, Pasaian, Lasarte-Orian eta Lezon alegia. Dena den, txostenean adierazten den moduan, azterketa mikroa izan bada ere, emaitzak eta ondorioak nahiko orokortuak egon daitezke.

¹⁹ J. M. Hernandez (2016): %Gu gazteok. 12-14 urteko gazteen hizkuntza egunerokotasunera hurbiltzeko ikerketa partehartzailea+

28. Grafikoa: ESTABLEZIMENDUETAKO IDAZKINETAN ERABILTZEN DIREN HIZKUNTZEN ZUZENTASUNA. DONOSTIA, 2007-2008-2009 (%)

Iturria: DREAM Taldea, Donostiako hizkuntza paisaiaren azterketa, 2007, 2008, 2009.

21. Taula: ESTABLEZIMENDUETAKO IDAZKINETAN ERABILTZEN DIREN HIZKUNTZEN ZUZENTASUNA. DONOSTIA, 2007-2008-2009

	Erdialdea 2007 (8 kale)	Gros 2008 (4 kale)	Alde Zaharra 2008 (4 kale)	Amara 2009 (5 kale)	Antigua 2009 (5 kale)
Guztiak ongi	97,5	97,5	95,2	98,6	97,1
Euskara gaizki	2,2	2,2	4,4	1,2	2,9
Gaztelera gaizki	0,3	0,3	0,4	0,2	0,0
Atzerrikoa gaizki	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Behatutako idazkin kopurua</i>	789	402	248	410	239

Iturria: DREAM Taldea, Donostiako hizkuntza paisaiaren azterketa, 2007, 2008, 2009.

6. GIZARTE-GIROA

Gizarte-giroa atal honetan, deskribapen lanetarako osaera soziokulturalari dagozkion adierazleak erabili ditugu gehienbat, hizkuntza ardatz hartuz. Era berean, dimentsio honetan bertan txertatu ditugu hizkuntza-paisaiari dagozkion datuak ere.

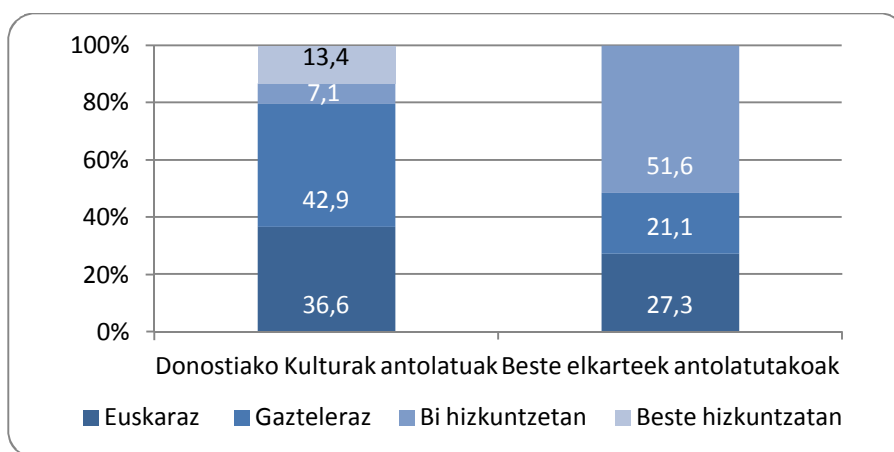
6.1. Aisia eta kirola

Aisialdian euskararen erabilera zertan den aztertzeko BAGERA Elkarteak Donostiako hainbat ekitaldi kulturaletan egindako neurketen emaitzak ekarri ditugu. Hona hemen neurketa gaurkotuenak dituzten ekitaldien ondorio nagusiak:

Aste Nagusia

Donostiako Aste Nagusian ekitaldien antolatzaileei begira bi multzo egin dira: Donostiako Kulturak antolatutakoak eta bestelako Elkarten eskutik datozenak. Donostiako Kulturak ekitaldi elebakarrak hobesten ditu; euskara hutsezko eta gaztelania hutsezko ekitaldiak gehiago dira beste Elkarteek antolatutakoetan baino. Izan ere, beste Elkarteek antolatutako bi ekitaldietatik bat bi hizkuntzetan izan da. Beheko grafikoa ikus daitezke datuak.

29. Grafikoa: HIZKUNTZEN AHOZKO ERABILERA, ASTE NAGUSIKO EKITALDIETAN, 2015 (%)

Iturria: BAGERA Donostiako Euskaltzaleen Elkarte

dFERIA²⁰

dFERIA, arte eszenikoetan antzerkia eta dantzaren sustapena helburu duen azoka da. Bertan, 2015eko edizioan, ahozkoan eta ikuskizunetan erabilitako hizkuntzari dagokionez, euskararen eta gazteleraren presentzia eta erabilera ez ziren parekoak izan. Are gehiago, euskarazko ikuskizunetan euskararen presentziak ehunekotan, behera egin zuen (%58,3a

²⁰<http://www.dferia.com>

gaztelera, % 13,8a euskaraz, % 22,2a hizkuntzarik gabe eta % 5,5a beste hizkuntza batean). Ikuskizunen kopuruari dagokionez 29 ikuskizunen 34 emanaldi programatu ziren (21 emankizun gaztelera, 4 euskaraz eta beste bat euskaraz azpidatzita, 8 testurik gabe eta 2 beste hizkuntza batean izan ziren). Aurreko edizioko datuekin alderatuta, euskarazko ikuskizunek beherakada handia izan zuten, % 28,1etik %13,8ra hain zuzen. Gaztelera antzetzutako ikuskizunek, berriz, gora egin zuten, %50etik %58,3ra. Beste hizkuntzaren batean eta hizkuntzarik gabekoak obretan, aldiz, zertxobait gora egin zuten baina portzentajetan antzera mantendu ziren, %22,9tik %22,2ra hizkuntza gabekoen kasuan eta beste hizkuntza batean 5,7tik %5,5era izan ziren.

Ikuskizunen jatorriari erreparatuz gero %45 (iaz %53a) euskal ekoizpenak izan ziren, %27 (%30a) Estatuko gainontzeko autonomi erkidegoetakoak eta %25a (iaz %20a), atzerrikoak. Ikuskizunen aurretik egin ziren aurkezpenak, gutxi izan baziren ere, elebitasuna mantendu zen.

Giza Eskubideen Zinemaldia²¹

Ahozkoan eta filmetan erabilitako hizkuntzari dagokionez, 2015eko edizioan 18 film luze parte hartu zuten Sail Ofizialean eta bost izan ziren euskaraz edo euskarara azpidatziak. Horietako bat amaierako galan proiektatu zen. Bigarren aldia da Giza Eskubideen Zinemaldiaren amaierarako filma jatorrizko hizkuntzan (kasu honetan frantsesez) proiektatzen dela euskarazko azpidatziekin soilik. Film laburren kasuan, beste 16 film labur proiektatu ziren, horietatik lau euskaraz azpidatziak.

Heineken Jazzaldia²²

2015eko edizioan aurkezpen grabatuak egon zirenean elebitasuna mantendu zen, lehenengo hizkuntza euskara izanik eta ondoren gaztelera. Megafonia egon ez zen kasuetan, aldiz, musikariek egin zutenean gaztelera gailendu zen. 2015eko edizioan, euskal taldeen presentzia ere aipatzekoa da baina aurkezpena euskaraz hiru taldek bakarrik egin zuten, kasu honetan euskara erabili bazen ere gaztelera gehiago egin zuten.

Bertso saioak

Hizkuntzari dagokion gizarte giroaren beste adierazleetako bat bertsolaritza mundua da, euskarazko saioak izan ohi baitira horiek. Ondorioz, 2015.urtean Donostian, Astigarragan eta Pasaia San Pedron programatutako bertso saio kopurua ikus daiteke 22.taulan. 139 saio egin ziren Donostian, 11 Astigarragan eta 3 izan ziren Pasaia San Pedron eginikoak.

²¹ <http://www.cineyderechoshumanos.com>

²² <http://heinekenjazzaldia.com>

22. Taula: PROGRAMATUTAKO BERTSO SAIO KOPURUA. DONOSTIA (2015), ASTIGARRAGA (2015), PASAIA SAN PEDRO (2015)

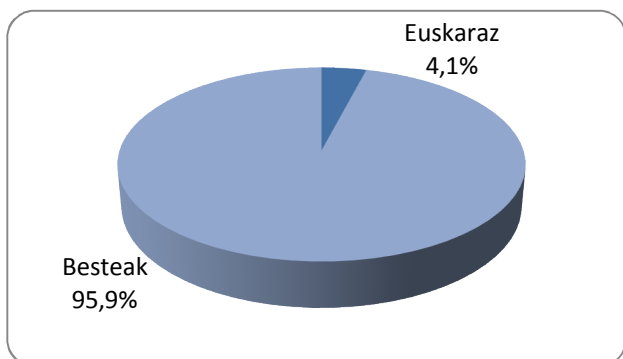
	Kop.
Donostia	139
Astigarraga	11
Pasaia San Pedro	3
GUZTIRA	153

Iturria: Xenpelar Dokumentazio Zentroa.

Zinema

Bestelako adierazle bat zinema aretoetan eskaintzen den euskarazko filmak neurtzea litzateke. Datu hori ematen digu hain zuzen ere 2010eko Zinema aretoei buruzko inkestak. Lurraldeko datua bada ere, Gipuzkoa osoan zinema areto gehien Donostian kokaturik daudela kontuan izanik, azterketa honetarako interesgarria dela deritzogu. Hala, 30. grafikoan eta 23. taulan ikus daitekeen moduan, 2010ean Gipuzkoan eskainitako filmetatik %4,1 izan ziren euskarazkoak.

30. Grafikoa: ZINEMA ARETOETAN FILMEN ESKAINTZA. GIPIZKOA, 2010

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Kulturaren Euskal Behatokia, Zinema aretoei buruzko inkesta, 2010

23. Taula: ZINEMA ARETOETAN FILMEN ESKAINTZA. GIPIZKOA, 2010

	Kop.	%
Euskaraz	2.771	4,1
Besteak	65.172	95,9
GUZTIRA	67.943	100,0

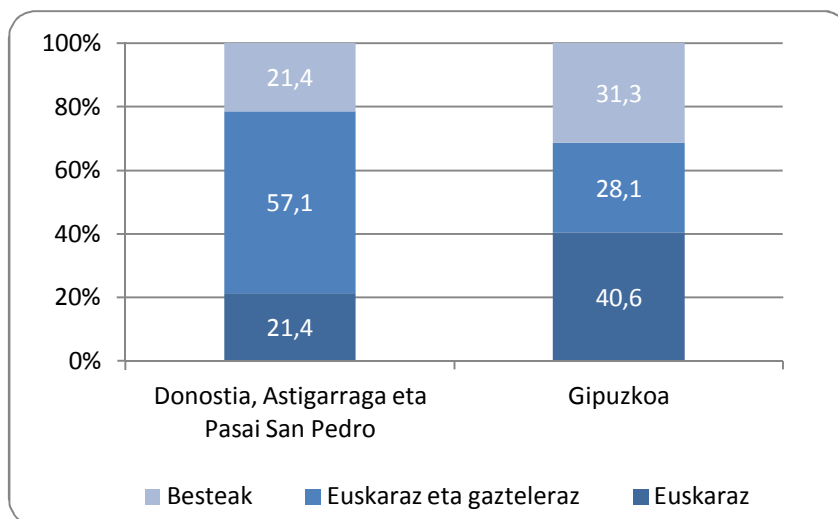
Iturria: Eusko Jaurlaritza, Kulturaren Euskal Behatokia, Zinema aretoei buruzko inkesta, 2010

Arte eta Kultura Industrien Estatistikak

Jarraian datozen datuak Kulturaren Euskal Behatokiak 2013. Urtean jaso zituen Arte eta Kultura Industrien Estatistikakoak dira. Lehenik eta behin, arte eszenikoetako ekoizleen euskarazko ikuskizun kopurua dugu; jarraian, arte eszenikoetako programatzaileek antolatzen dituzten euskarazko ikuskizun kopurua; segitzeko, argitaletxeek euskaraz argitaratzen duten liburu kopurua; eta azkenik, ikus-entzunezko euskarazko produkzio kopurua. Guztiak ere Donostia, Astigarraga eta Pasaia San Pedroko datuak Gipuzkoakoekin alderatuta adierazten dira.

31. Grafikoa: ARTE ESZENIKOETAKO EKOIZLEEK EUSKARAZ EKOIZTUTAKO IKUSKIZUN KOPURUA. DONOSTIA, ASTIGARRAGA, PASAIA SAN PEDRO eta GIPUZKOA, 2013 (%)

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Kulturaren Euskal Behatokia, Arte eta Kultura Industrien Estatistikak, 2013

31. grafikoan ikus daitekeen moduan, Donostian, Astigarragan eta Pasaia San Pedron arte eszenikoetako ekoizleek euskaraz soilik ikuskizunen %21,4 ekoizten dituzte; euskaraz eta gazteleraz diren ikuskizunak dira, berriz, gehiengoak (%57,1). Gipuzkoarekin alderatuz gero, lurraldean euskaraz soilik ekoizten diren ikuskizun gehiago topa daitezke (%40,6) eta nabarmen gutxiago dira euskaraz eta gazteleraz ekoizten diren ikuskizunak (%28,1), ia 30 puntuko aldea baitago.

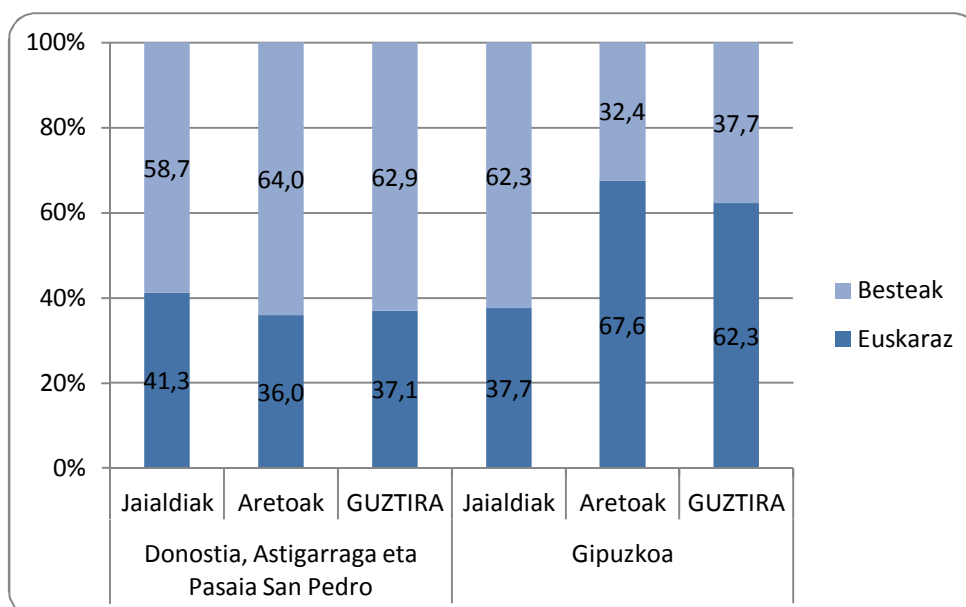
24. Taula: ARTE ESZENIKOETAKO EKOIZLEEK EUSKARAZ EKOIZTUTAKO IKUSKIZUN KOPURUA. DONOSTIA, ASTIGARRAGA, PASAIA SAN PEDRO eta GIPUZKOA, 2013

	Donostia, Astigarraga eta Pasaia San Pedro		Gipuzkoa	
	Kop.	%	Kop.	%
Euskaraz	3	21,4	13	40,6
Euskaraz eta gazteleraz	8	57,1	9	28,1
Besteak	3	21,4	10	31,3
GUZTIRA	14	100,0	32	100,0

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Kulturaren Euskal Behatokia, Arte eta Kultura Industrien Estatistikak, 2013

32. Grafikoa: ARTE ESZENIKOETAKO PROGRAMATZAILEEK EUSKARAZ PROGRAMATUTAKO IKUSKIZUN KOPURUA. DONOSTIA, ASTIGARRAGA, PASAIA SAN PEDRO eta GIPUZKOA, 2013 (%)

Iturria: Eusko Jaurlaritz, Kulturaren Euskal Behatokia, Arte eta Kultura Industrien Estatistikak, 2013

Arte eszenikoetako programatzaileei begira, Donostia, Astigarraga eta Pasaia San Pedron euskaraz ikuskizunen %37,1 programatzen dituzte, eta ikuskizun horiek jaialdi direnean euskarak presentzia gehiago du aretoetan antolatzen diren ikuskizunetan baino. Gipuzkoa kontuan hartuz, %62,3a da euskaraz programatzen den ikuskizun kopurua, eta aretoetan du euskarak presentzia handiagoa; izan ere, jaialdietako ikuskizunen %37,7 egiten da euskaraz.

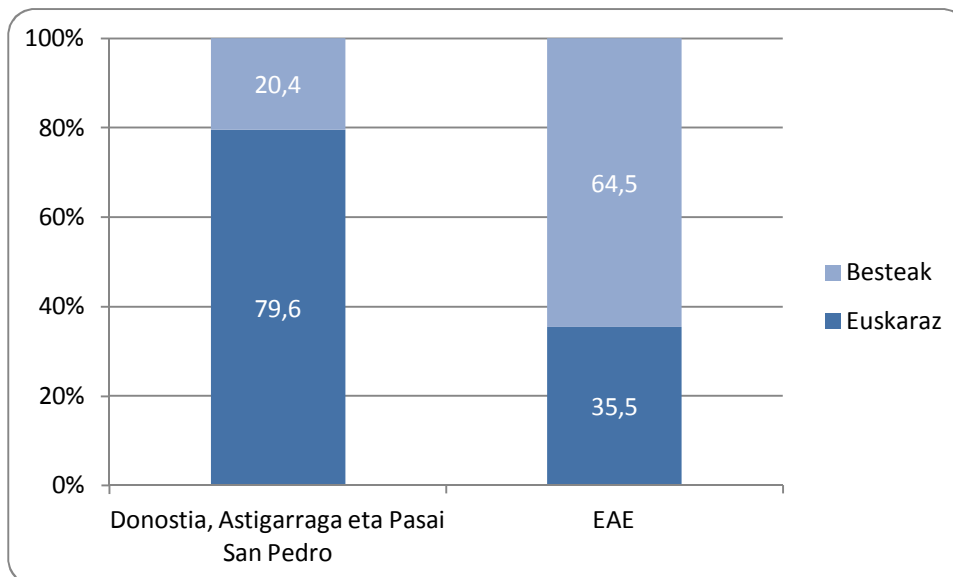
25. Taula: ARTE ESZENIKOETAKO PROGRAMATZAILEEK EUSKARAZ PROGRAMATUTAKO IKUSKIZUN KOPURUA. DONOSTIA, ASTIGARRAGA, PASAIA SAN PEDRO eta GIPUZKOA, 2013

	Donostia, Astigarraga eta Pasaia San Pedro						Gipuzkoa					
	Jaialdiak		Aretoak		GUZTIRA		Jaialdiak		Aretoak		GUZTIRA	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Euskaraz	19	41,3	63	36,0	82	37,1	58	37,7	488	67,6	546	62,3
Besteak	27	58,7	112	64,0	139	62,9	96	62,3	234	32,4	330	37,7
GUZTIRA	46	100,0	175	100,0	221	100,0	154	100,0	722	100,0	876	100,0

Iturria: Eusko Jaurlaritz, Kulturaren Euskal Behatokia, Arte eta Kultura Industrien Estatistikak, 2013

33. Grafikoa: ARGITALETXEEK EUSKARAZ ARGITARATUTAKO LIBURU KOPURUA. DONOSTIA, ASTIGARRAGA ETA PASAIA SAN PEDRO, 2013 (%)

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Kulturaren Euskal Behatokia, Arte eta Kultura Industrien Estatistikak, 2013

Donostian, Astigarragan eta Pasaia San Pedron egoitzen bat duten argitaletxeek liburuen %79,6 euskaraz argitaratzen dituzte. Kopuru hau EAEn euskaraz argitaratzen den liburu kopuruaren bikoitza da. Alde nabarmena dago, beraz.

26. Taula: ARGITALETXEEK EUSKARAZ ARGITARATUTAKO LIBURU KOPURUA. DONOSTIA, ASTIGARRAGA, PASAIA SAN PEDRO eta EAE, 2013

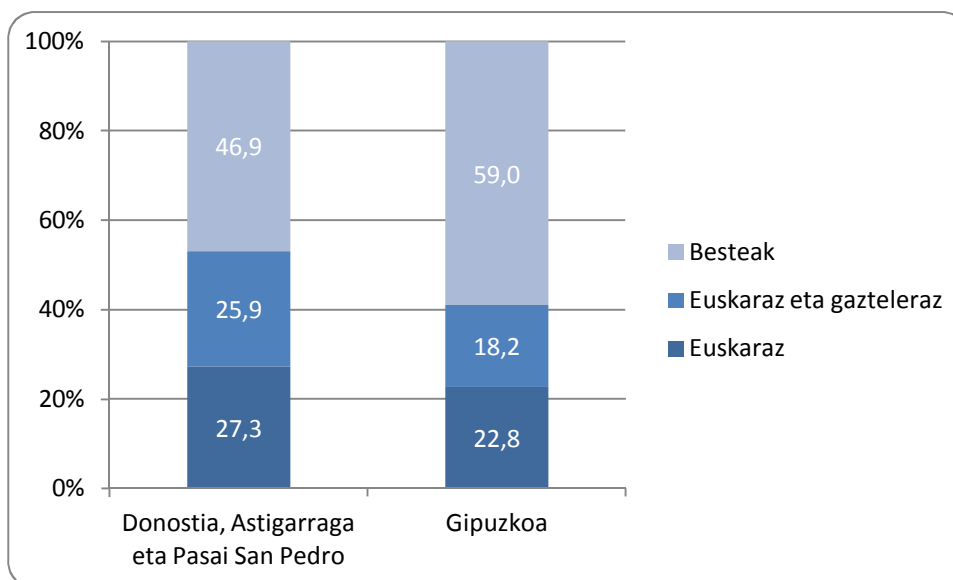
	Donostia, Astigarraga eta Pasaia San Pedro		EAE	
	Kop.	%	Kop.	%
Euskaraz	727.298	79,6	1.671.691	35,5
Besteak	186.547	20,4	3.039.415	64,5
GUZTIRA	913.845	100,0	4.711.106	100,0

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Kulturaren Euskal Behatokia, Arte eta Kultura Industrien Estatistikak, 2013

Ikus-entzunezko produkzioari begira (ikus 34. Grafikoa), Gipuzkoan (%22,8) baino zertxobait gehiago ekoizten da euskaraz Donostian, Astigarragan eta Pasaia San Pedron (%27,3). Euskaraz eta gazteleraz ekoizten diren ikus-entzunezko produktuak, berriz, %25,9 dira Donostian, Astigarragan eta Pasaia San Pedron eta %18,2 Gipuzkoan.

34. Grafikoa: IKUS-ENTZUNEZKO EKOIZLEEK EUSKARAZ EKOIZTUTAKO PRODUKZIOAK. DONOSTIA, ASTIGARRAGA ETA PASAIA SAN PEDRO, 2013 (%)

Iturria: Eusko Jaurlaritzaren Kulturaren Euskal Behatokia, Arte eta Kultura Industrien Estatistikak, 2013

27. Taula: IKUS-ENTZUNEZKO EKOIZLEEK EUSKARAZ EKOIZTUTAKO PRODUKZIOAK. DONOSTIA, ASTIGARRAGA, PASAIA SAN PEDRO eta GIPUZKOA, 2013

	Donostia, Astigarraga eta Pasaia San Pedro		Gipuzkoa	
	Kop.	%	Kop.	%
Euskaraz	39	27,3	238	22,8
Euskaraz eta gazteleraz	37	25,9	190	18,2
Besteak	67	46,9	615	59,0
GUZTIRA	143	100,0	1.043	100,0

Iturria: Eusko Jaurlaritzaren Kulturaren Euskal Behatokia, Arte eta Kultura Industrien Estatistikak, 2013

6.2. Sal-erosketa

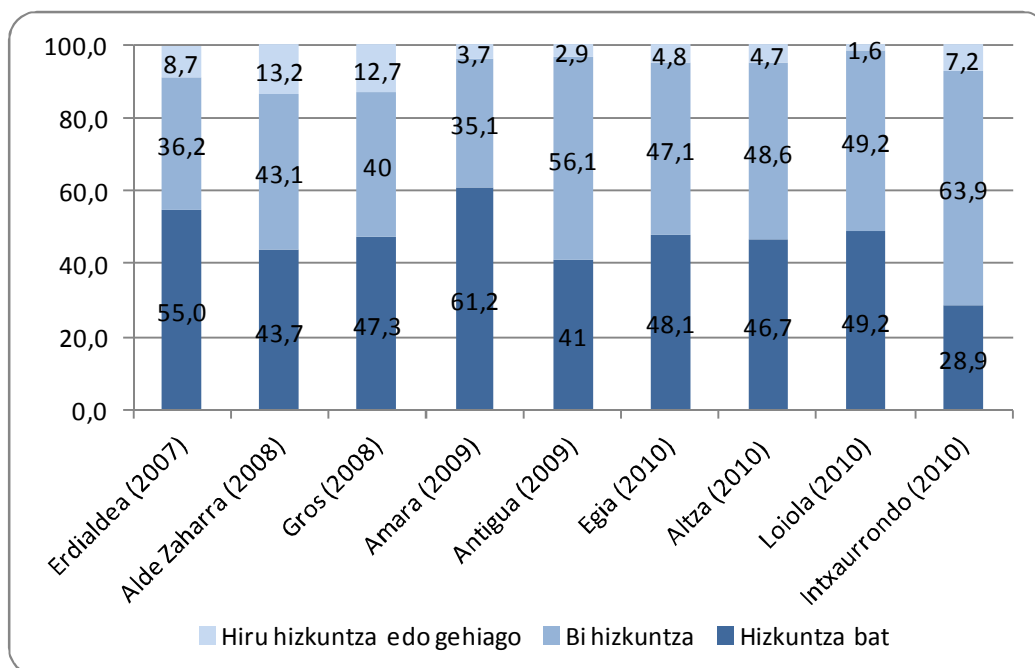
Atal honetan Donostiako merkataritza establezimenduen errotuluetan (edo idazkuntan) hizkuntzen presentzia zenbatekoa den eta nolakoa den aurkeztuko da. Horretarako DREAM taldearen ikerketa baliatuko dugu²³. Bi datu emango dira: errotuluetan zenbat hizkuntza agertzen diren, eta zein hizkuntza erabiltzen diren.

²³ DREAM taldeak Donostiako bederatzi auzoetako kalerik jendetsuenak behatzen ditu.

Donostiako kaleetako errotuluak nagusiki elebakarrak eta elebidunak dira, eta bi motetako idazkun kopurua antzekoa da (ikus 35. grafikoa). Auzo guztietan gertatzen da hori, Intxaurren ezik, non idazkun elebidunen kopurua elebakarren bikoitza baino gehiago da. Idazkun eleaniztunak (hiru hizkuntza edo gehiagokoak) gutxiengoak dira.

35. Grafikoa: DONOSTIAKO ESTABLEZIMENDUETAKO ERROTULUETAN ERABILTZEN DEN HIZKUNTZA KOPURUA. Donostia, 2007-2010 (%)

Iturria: DREAM Taldea, Donostiako hizkuntza paisaiaren azterketa, 2007, 2008, 2009 eta 2010.

28. Taula: DONOSTIAKO ESTABLEZIMENDUETAKO ERROTULUETAN ERABILTZEN DEN HIZKUNTZA KOPURUA. Donostia, 2007-2010

	Erdialdea (2007)	Alde Zaharra (2008)	Gros (2008)	Amara (2009)	Antigua (2009)	Egia (2010)	Altza (2010)	Loiola (2010)	Intxaurren (2010)
Hizkuntza bat	55,0	43,7	47,3	61,2	41	48,1	46,7	49,2	28,9
Bi hizkuntza	36,2	43,1	40	35,1	56,1	47,1	48,6	49,2	63,9
Hiru hizkuntza edo gehiago	8,7	13,2	12,7	3,7	2,9	4,8	4,7	1,6	7,2
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Behatutako idazkin kopurua	789	248	402	410	239	189	107	59	83

Iturria: DREAM Taldea, Donostiako hizkuntza paisaiaren azterketa, 2007, 2008, 2009 eta 2010.

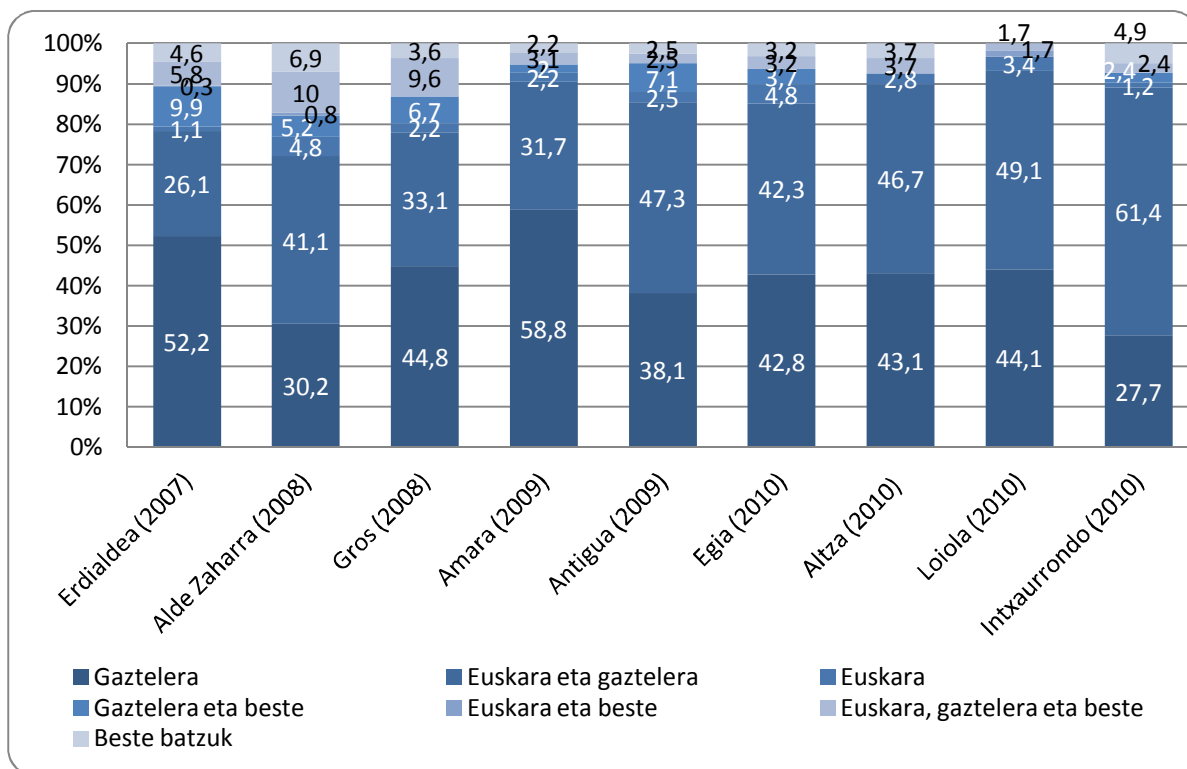
Aurreikusi daitekeen bezala, auzo guztietan bi hizkuntza ofizialak dira idazkUNETAN gehien ageri direnak, baina gaztelaren presentzia euskararena baino nabarmen handiagoa da. Euskarazko errotuluei erreparatuta ohartzekoa da idazkun elebakarretan apenas ageri dela: euskara hutsezko idazkun. Horrelakoen kopururik handiena Egian dugu, %4,8 baino ez.

Euskara duten idazkun gehien-gehienak gaztelarekin batera doaz: %61 Intxaurren, %49 Loiolan, %47 Altzan eta Antiguan, %42 Egian, %41 Alde Zaharrean, %33 Grosen, %32 Amaran eta %26 Erdialdean.

Gaztelaren presentzia ia erabatekoa da establezimenduen errotuluetan: ia auzo guztietan errotuluaren %95etan gaztelera agertzen zaigu. Salbuespena dira Egia (%92) eta Alde Zaharra (%88).

Ofizialak ez diren hizkuntzek leku txikia dute Donostiako hizkuntz paisaian. Nabarmentzekoa da hizkuntza ofizialen ondotik idazkUNETAN gehien erabiltzen den hizkuntza ingelesa dela.

36. Grafikoa: DONOSTIAKO ESTABLEZIMENDUETAKO ERROTULUETAKO HIZKUNTZA. Donostia, 2007-2010 (%)

Iturria: DREAM Taldea, Donostiako hizkuntza paisaiaren azterketa, 2007, 2008, 2009 eta 2010.

29. Taula: DONOSTIAKO ESTABLEZIMENDUETAKO ERROTULUETAKO HIZKUNTZA. Donostia, 2007-2010.

	Erdialdea (2007)	Alde Zaharra (2008)	Gros (2008)	Amara (2009)	Antigua (2009)	Egia (2010)	Altza (2010)	Loiola (2010)	Intxaurrondo (2010)
Gaztelera	52,2	30,2	44,8	58,8	38,1	42,8	43,1	44,1	27,7
Euskara eta gaztelera	26,1	41,1	33,1	31,7	47,3	42,3	46,7	49,1	61,4
Euskara	1,1	4,8	2,2	2,2	2,5	4,8	2,8	3,4	1,2
Gaztelera eta beste	9,9	5,2	6,7	2	7,1	3,7			2,4
Euskara eta beste	0,3	0,8						1,7	
Euskara, gaztelera eta beste	5,8	10	9,6	3,1	2,5	3,2	3,7	1,7	2,4
Beste batzuk	4,6	6,9	3,6	2,2	2,5	3,2	3,7		4,9
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Behatutako idazkin kopurua</i>	789	248	402	410	239	189	107	59	83

Iturria: DREAM Taldea, Donostiako hizkuntza paisaiaren azterketa, 2007, 2008, 2009 eta 2010.

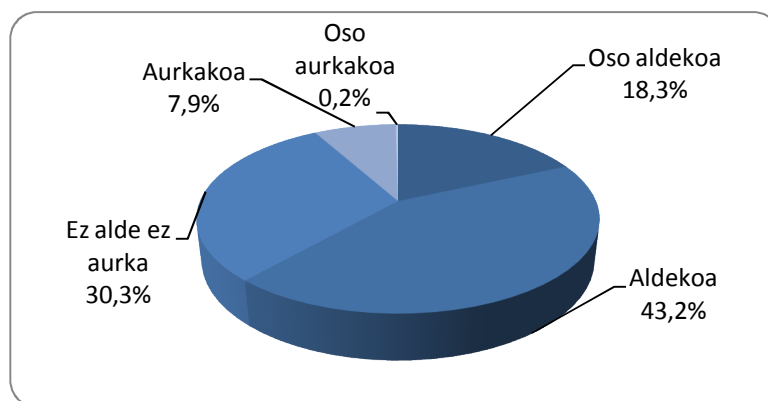

7. IRITZI, JARRERA ETA JOKAERAK

Donostiarren iritzia, jarrera eta jokaerei buruzko datuak izateko Hizkuntza Politika eta Kultura Sailak egiten duen Inkesta Soziolinguistikora jo dugu. Donostiarrek euskararen aurrean duten jarrera ezagutzeko tipologia bat sortu da. Horretarako aldeko edo kontrako jarrera jasotzen duten baieztapenen erantzunak bildu dira. Hona hemen aztertu diren baieztapenak: %43,2 batez bestekoa da jendeak ingelesa ikastea euskara ikastea baino+, %18,3 batez bestekoa da administrazio publikoan sartzeko beharrezkoa izan beharko litzateke euskara jakitea+, %30,3 batez bestekoa da haur guztiek euskara ikastea+ eta %7,9 batez bestekoa da Euskal Herrian ikusi eta entzuten diren telebista eta irratiek askoz programa gehiago izan beharko lituzkete euskaraz+. Beraz, euskararen aldeko hiru iritzi eta kontrako iritzi bakarria konbinatuz eratu da euskara sustatzeari buruzko tipologia.

Beheko diagraman ikus daitezkeen bezala gailentzen den jarrera aldekoa da (%43,2 aldekoak eta %18,3 oso aldekoak). Beste muturrean, aurkakoak %7,9 dira eta oso aurkakoak %0,2 besterik ez. Gainontzeko %30,3 ez alde eta ez aurka agertzen dira.

37. Grafikoa: DONOSTIAKO HIZTUNEN JARRERAREN ARABERAKO TIPOLOGIA. DONOSTIA, 2011 (%)

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

30. Taula: DONOSTIAKO HIZTUNEN JARRERAREN ARABERAKO TIPOLOGIA. DONOSTIA, 2011

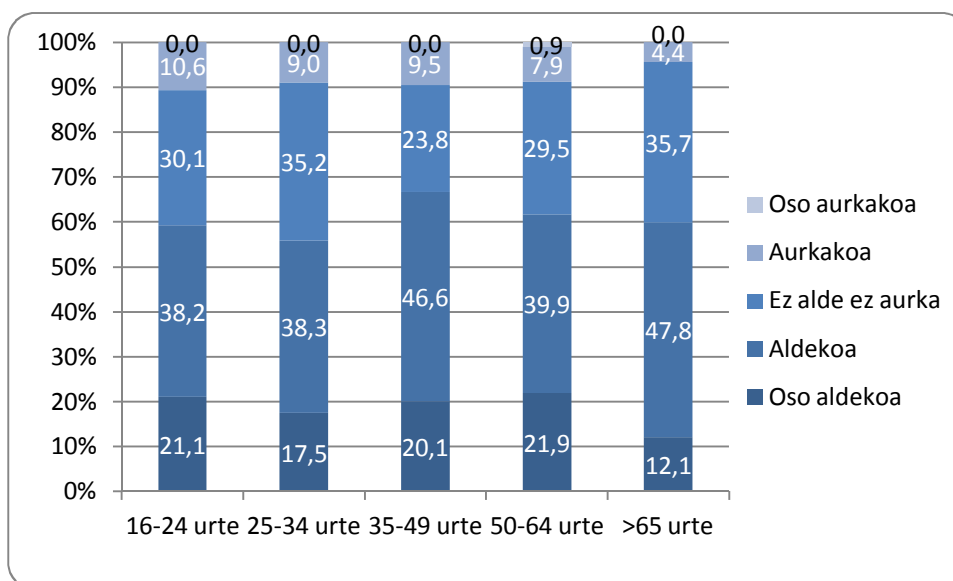
	Kop.	%
Oso aldekoa	29.164	18,3%
Aldekoa	68.884	43,2%
Ez alde ez aurka	48.349	30,3%
Aurkakoa	12.550	7,9%
Oso aurkakoa	362	0,2%
Guztira	159.309	100%

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

Euskara sustatzeari buruzko jarrera adinaren arabera aztertuz gero (16-24 urte, 25-34 urte, 35-49 urte, 50-64 urte, eta 65 urtetik gora) talde guztietan hurrenkera bera dugu, alegia, gehiengo da alde dagoena, ondoren ditugu ez alde eta ez kontrakoak, jarraian oso aldekoak, eta azkenik, kontrako jarrera dutenak. Azpimarratzekoa da %10 baino gutxiago direla aurkakoak adin-talde guztietan. Oso aurkakoak (%1 besterik ez) 50-64 urte bitarteko taldean bakarrik topatu ditugu.

38. Grafikoa: DONOSTIAKO HIZTUNEN JARRERAREN ARABERAKO TIPOLOGIA ADIN-TALDEKA. DONOSTIA, 2011 (%)

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

31. Taula: DONOSTIAKO HIZTUNEN JARRERAREN ARABERAKO TIPOLOGIA ADIN-TALDEKA. DONOSTIA, 2011

	16-24 urte		25-34 urte		35-49 urte		50-64 urte		>65 urte	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Oso aldekoa	3.004	21,1	4.214	17,5	8.801	20,1	8.500	21,9	4.646	12,1
Aldekoa	5.427	38,2	9.224	38,3	20.407	46,6	15.498	39,9	18.327	47,8
Ez alde ez aurka	4.274	30,1	8.488	35,2	10.412	23,8	11.464	29,5	13.710	35,7
Aurkakoak	1.513	10,6	2.177	9,0	4.136	9,5	3.053	7,9	1.671	4,4
Oso aurkakoak	0	0,0	0	0,0	0	0,0	362	0,9	0	0,0
GUZTIRA	14.218	100,0	24.103	100,0	43.757	100,0	38.877	100,1	38.353	100,0

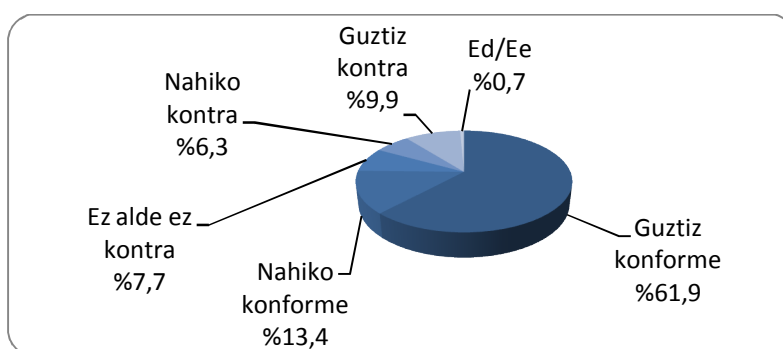
Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

7.1. Agintaritza eta Administrazioa

Donostiarren hamarretik sei guztiz konforme dago administrazioan sartzeko euskara jakitea beharrezkoa dela adierazterakoan (%61,9); nahiko konforme dago %13,4, guztiz kontra %9,9, ez alde ez kontra %7,7 eta %6,3 nahiko kontra dago.

39. Grafikoa: ADMINISTRAZIOAN SARTZEKO EUSKARA JAKITEA BEHARREZKOA LITZATEKE. DONOSTIA, 2011 (%)²⁴

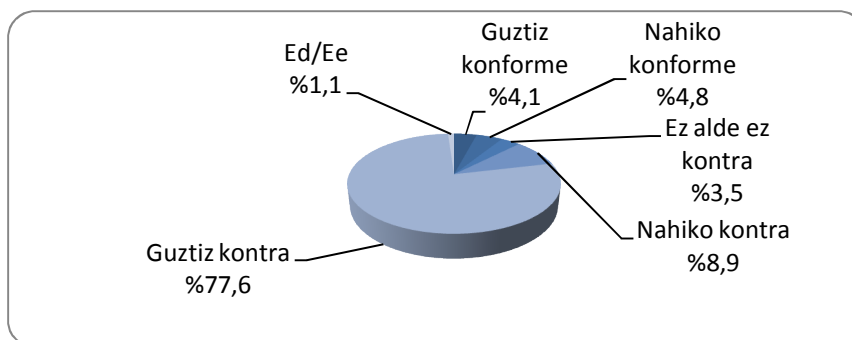

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

7.2. Etxea eta familia

Donostiarren gehiengo nabarmena %77,6 guztiz kontra dago adierazterakoan euskara bakarrik etxeokekin eta lagunekin erabiltzeko dela, eta %8,9a ere nahiko kontra dago. Beste hainbeste (%8,9) guztiz edo nahiko konforme dago euskararen erabilera mugatzeko soilik bi eremu horietara, alegia, etxeko eremura eta lagunartera.

40. Grafikoa: EUSKARA BAKARRIK ETXEKOEKIN ETA LAGUNEKIN ERABILTZEKO DA. DONOSTIA, 2011 (%)²⁵

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

²⁴ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

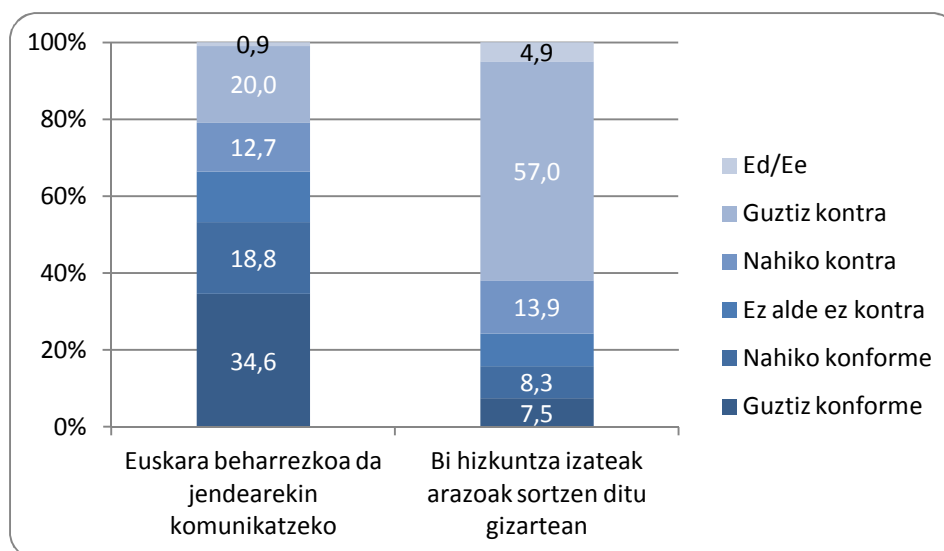
²⁵ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

7.3. Gertuko jendea eta ohiko lagunartea

Gertuko lagunartearekin komunikatzeko euskara beharrezkoa dela esaterakoan donostiarren %53,4a guztiz edo nahiko konforme dago. Aitzitik, %32,7 guztiz edo nahiko kontra dago baieztapen horrekin.

41. Grafikoa: EUSKARA SUSTATZEARI BURUZKO JARRERA: GERTUKO JENDEAREN ETA OHIKO LAGUNARTEAREN JARDUNBIDEA. DONOSTIA, 2011 (%)²⁶

Iturria: Eusko Jaurlaritzaren Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

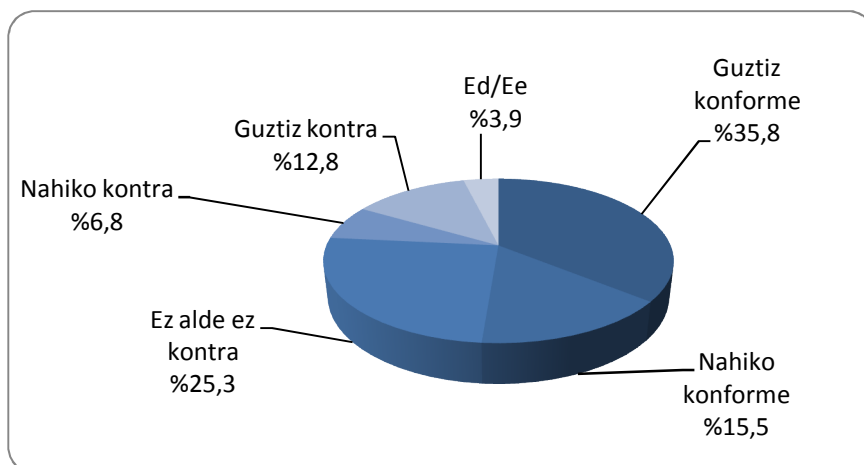
7.4. Informazio-hedapena eta kontsumoa

Donostiarren %51,3 guztiz edo nahiko konforme dago baieztatzerakoan irratiek eta telebistek programa gehiago behar dituztela euskaraz. Aldiz, %19,6k ez dute halakorik pentsatzen (guztiz edo nahiko kontra daude iritzi horrekin). Nabarmentzekoa da lautik batek (%25,3) ez duela iritzi garbirik (ez alde ez kontra daude).

²⁶ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

42. Grafikoa: IRRATI/TELEBISTEK PROGRAMA GEHIAGO BEHAR LUKETE EUSKARAZ. DONOSTIA, 2011 (%)²⁷

Iturria: Eusko Jaurlaritzaren Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

7.5. Hezkuntza

Hezkuntza arloan euskarari donostiarrek ematen dioten garrantzia aztertzeko 43. grafikoan hiru datu baliatuko ditugu, beste hainbeste baieztapenetan oinarrituta: %62 ezinbestekoa da haur guztiek euskara ikastea, %45,2 guztiek murgiltze programetan sartzea ez da ona eta %70,6 da jendeak ingeleza ikastea euskara ikastea baino.

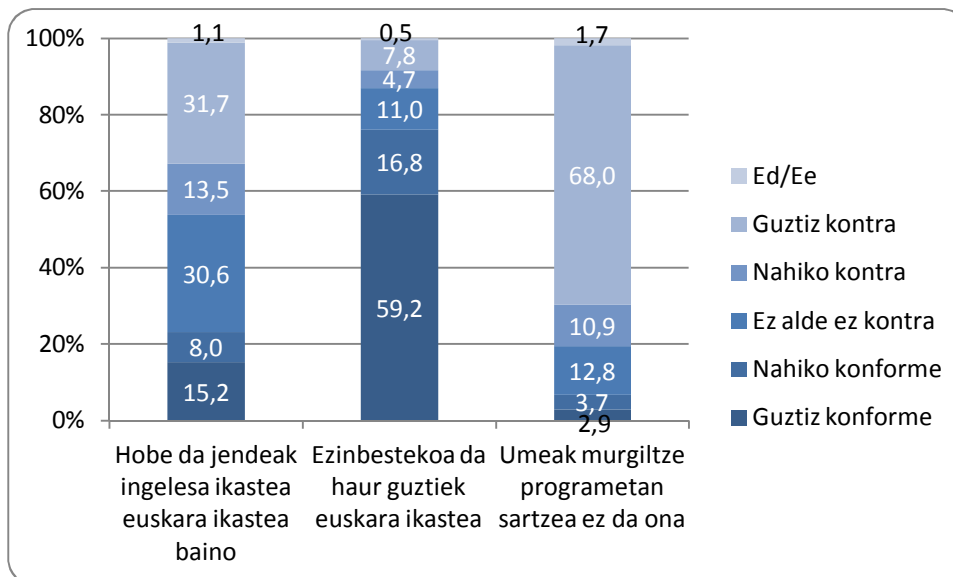
Beheko diagraman jaso bezala gehiengoak uste du ezinbestekoa dela haur guztiek euskara ikastea; %76 guztiz edo nahiko konforme dagoela dio. Murgiltze programak ez direla onak esaterakoan %78,9 guztiz edo nahiko kontra agertu da.

Jarrera erregularragoak ditugu hirugarren datuan. %45,2ak dio guztiz edo nahiko kontra dagoela esaterakoan hobe dela jendeak ingeleza ikastea euskara ikastea baino. %30,6ak ez du jarrera garbirik, eta %23,2, aldiz, guztiz edo nahiko konforme dago baieztapenarekin.

²⁷ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

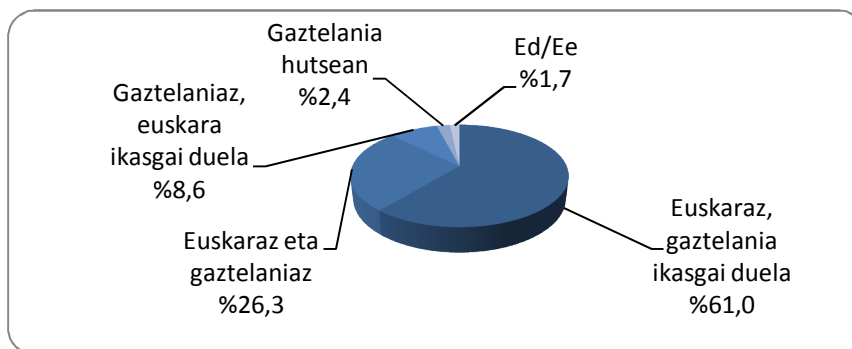
43. Grafikoa: EUSKARA SUSTATZEARI BURUZKO JARRERA: HEZKUNTZA JARDUNBIDEA. DONOSTIA, 2011 (%)²⁸

Iturria: Eusko Jaurlaritz, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

Donostiako biztanleei zehatzago galdetuta seme-alabek zein hizkuntzatan nahi duten ikatea, %61ak dio euskaraz ikatea nahi dutela, gaztelania ikasgai dutela. %26,3ak euskaraz eta gaztelaniaz ikatea hobesten dute. %8,6ak ikasketak gaztelaniaz nahi dituzte eta euskara ikasgai gisa. Azkenik, %2,4a besterik ez da seme-alabek gaztelania hutsean ikas dezaten nahi dutenak.

44. Grafikoa: ZEIN HIZKUNTZATAN NAHI DUTE IKAS DEZATEN SEME-ALABEK. DONOSTIA, 2011 (%)²⁹

Iturria: Eusko Jaurlaritz, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

²⁸ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

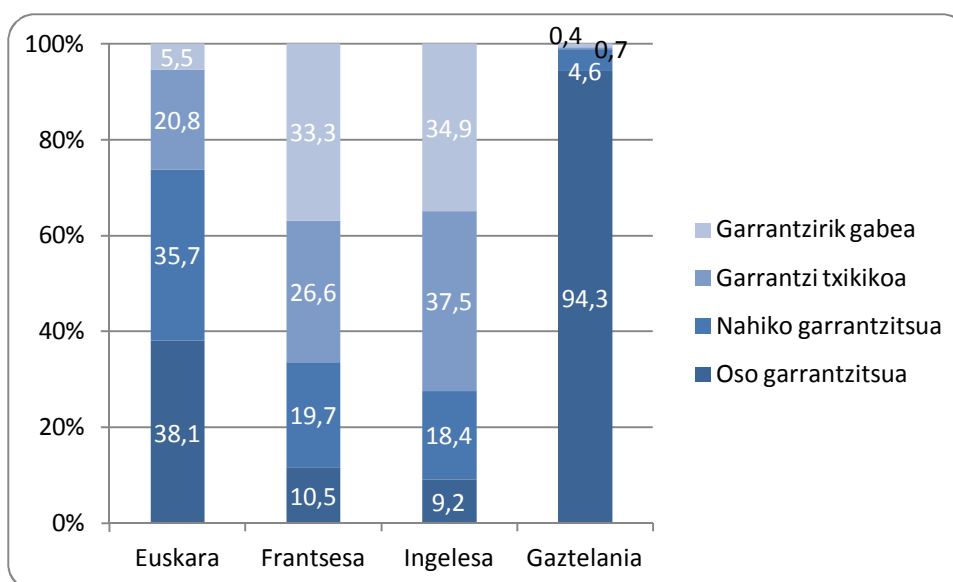
²⁹ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

7.6. Sal-erosketa

2012an, Siadecoren eskutik, Donostiako merkatariei galdetu zitzairen ea beraien establezimenduetan bezeroekin komunikatzeko zenbateraino ziren garrantzitsuak euskara, frantsesa, ingelesa eta gaztelania. Beheko grafikoan jaso ditugu erantzunak. Oso garrantzitsua dela diote gaztelania %94,3ak, eta euskara % 38,1ak. Nahiko garrantzitsua dela diote euskara %35,7. Frantsesa % 30,2ak dio oso edo nahiko garrantzitsua dela, eta ingelesa %27,6ak.

45. Grafikoa: HIZKUNTZEN GARRANTZIA BEZEROEKIN KOMUNIKATZERAKOAN. DONOSTIA, 2012 (%)

Iturria: Hizkuntza komunikazioaren inguruko azterketa Donostiako merkataritza, ostalaritza eta zerbitzu establezimendutan, 2012.

32. Taula: HIZKUNTZEN GARRANTZIA BEZEROEKIN KOMUNIKATZERAKOAN. DONOSTIA, 2012 (%)

	Oso garrantzitsua		Nahiko garrantzitsua		Garrantzi txikikoa		Garrantzirik gabea	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Euskara	207	38,1	194	35,7	113	20,8	30	5,5
Frantsesa	57	10,5	107	19,7	199	26,6	181	33,3
Ingelesa	50	9,2	100	18,4	204	37,5	19	34,9
Gaztelania	513	94,3	25	4,6	2	0,4	4	0,7

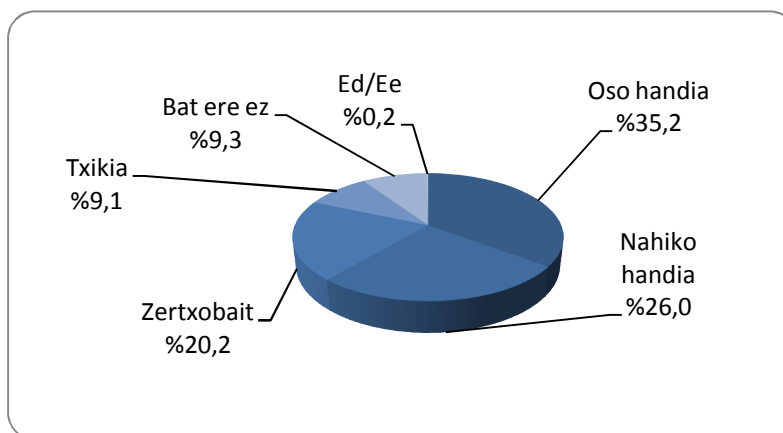
Iturria: Hizkuntza komunikazioaren inguruko azterketa Donostiako merkataritza, ostalaritza eta zerbitzu establezimendutan, 2012.

7.7. Besteak

Atal honetan donostiarren jarrera eta interesei buruzko datu gehiago bildu ditugu. Datu orokorrak dira, ez dute orain arte aztertu ditugun arloekin lotura espezifikorik. Hala nola, euskarari buruzko interesa zenbatekoa den galdetu zaie donostiarrei. Hamarretik seik erantzun dute interesa oso handia edo nahiko handia dutela, bik erantzun dute zertxobait interesatzen zaiela, batek interesa txikia agertu du eta beste batek ez duela inongo interesik erantzun du.

46. Grafikoa: EUSKARARI BURUZKO INTERESA. DONOSTIA, 2011 (%)³⁰

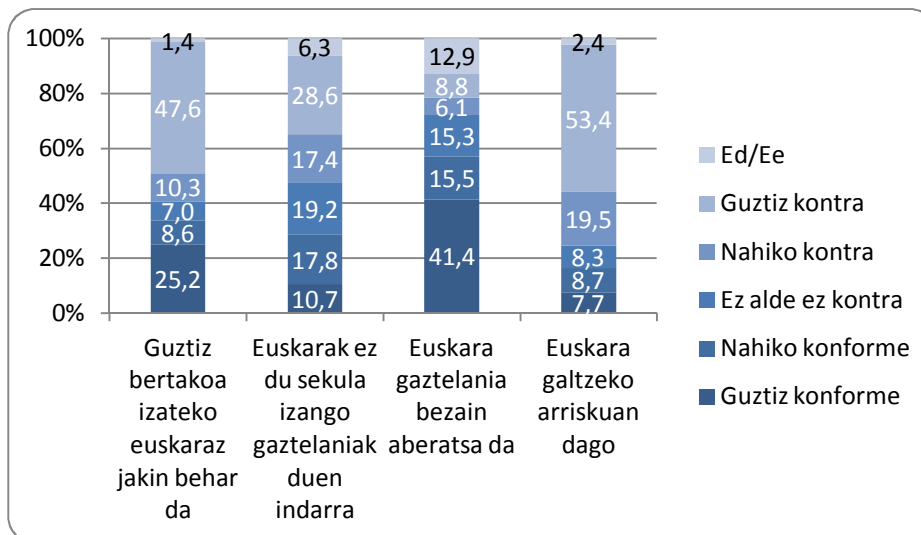
Iturria: Eusko Jaurlaritzaren Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

Hurrengo grafikoan lau baieztapenei buruzko iritzia bildu dugu: %6,9 gutziz bertakoa izateko euskaraz jakin behar da, %6,9 euskarak ez du sekula izango gaztelaniak duen indarra, %6,9 euskara gaztelania bezain aberatsa da eta %28,5 euskara galtzeko arriskuan dago. Hona hemen ondorio nagusi batzuk: 1) donostiarren erdiak ez du uste guztiz bertakoa izateko euskara jakin behar denik, 2) euskarak gaztelaniak duen indarra noizbait izango duela pentsatzen dutenak gehiago dira (%46) kontrakoa pentsatzen dutenak baino (%28,5), 3) hamar donostiarretik seik (%56,9) uste du euskara gaztelania bezain aberatsa dela, eta 4) hamarretik zazpik (%72,9) ez du uste euskara galtzeko arriskuan dagoenik.

³⁰ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

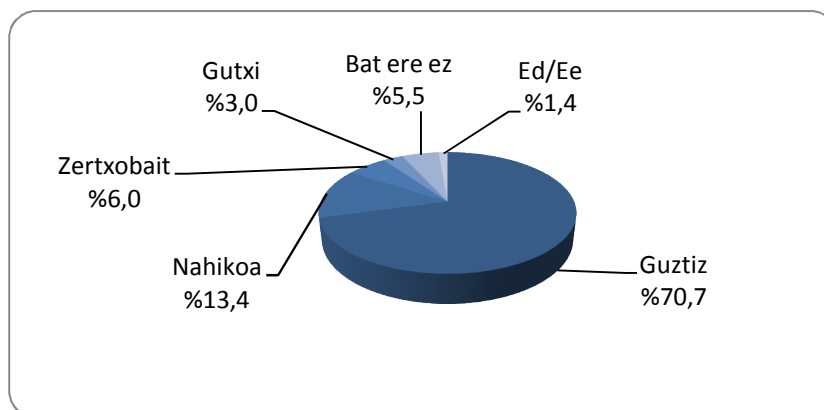
47. Grafikoa: EUSKARA SUSTATZEARI BURUZKO JARRERA: JARDUNGUNEETAN SARTZEN EZ DIREN IRITZI BATZUK. DONOSTIA, 2011 (%)³¹

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

Bestalde, donostiarren %70,7ak gutziz euskalduntzat dauka bere burua, %13,4 nahiko euskalduntzat, %9 zertxobait edo gutxi, eta %5,5 ez du deus ere euskalduntzat bere burua.

48. Grafikoa: EUSKALDUNTZAT DAUKA BERE BURUA. DONOSTIA, 2011 (%)³²

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

Euskara erabiltzeko aukera ez izateagatik edota euskara ez jakiteagatik diskriminatua sentitu ote diren galdetu zaie donostiarrei. Deigarria da bi galderetan erantzunen proportzioa antzekoa izan dela. Hala, %65 inguruk dio inoiz ez dela diskriminatua sentitu euskara erabiltzeko aukera ez izateagatik, beste hainbestek dio inoiz ez dela diskriminatua sentitu

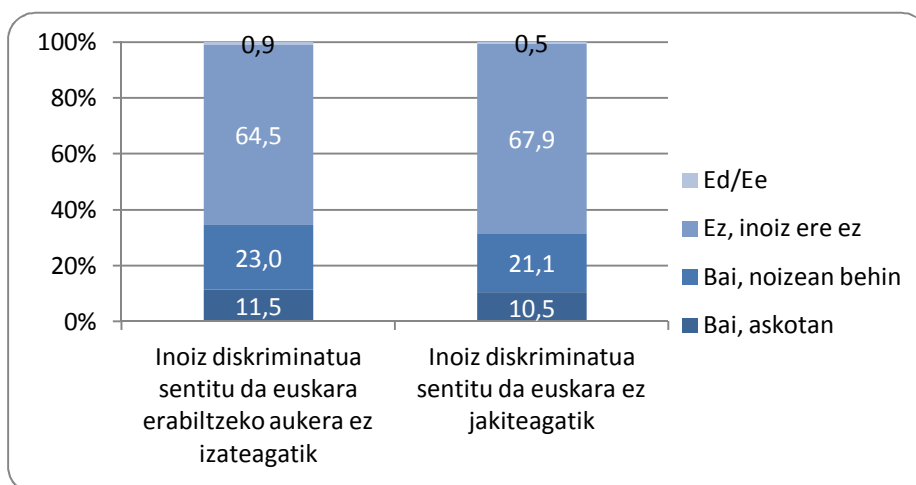
³¹ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

³² Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

euskara ez jakiteagatik. Aitzitik, % 11 inguru askotan diskriminatua sentitua da euskara erabiltzeko aukera ez izateagatik, beste hainbestek dio askotan diskriminatua sentitu dela euskara ez jakiteagatik.

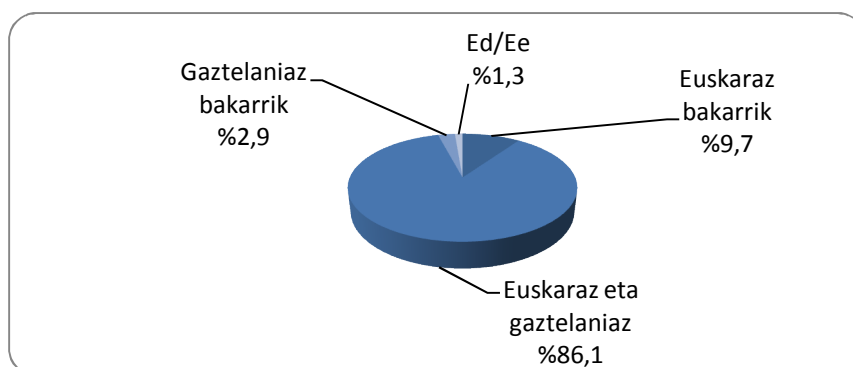
49. Grafikoa: EUSKARA SUSTATZEARI BURUZKO JARRERA: JARDUNGUNEETAN SARTZEN EZ DIREN BESTE IRITZI BATZUK. DONOSTIA, 2011 (%)³³

Iturria: Eusko Jaurlaritzak, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

Amaitzeko, donostiarren ustez etorkizunean nola hitz egin beharko litzatekeen aztertu da. Gehiengoak dio (%86,1) euskaraz eta gaztelaniaz hitz egin beharko litzatekeela, %9,7k uste du euskaraz bakarrik, eta %2,9 gaztelaniaz bakarrik.

50. Grafikoa: NOLA HITZ EGIN BEHARKO LITZATEKE ETORKIZUNEAN. DONOSTIA, 2011 (%)³⁴

Iturria: Eusko Jaurlaritzak, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila, Inkesta Soziolinguistikoa, 2011

³³ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

³⁴ Jatorrizko datuak ehunekotan ditugunez, ez dugu taularik osatu.

8. ONDORIOAK

Egungo egoera soziolinguistikoaren argazki nahiko aberatsa jasotzen da txosten honetan. Hasierako atal metodologikoan aipatu dugunez, badira oraindik ere dimentsio eta jardunguneren batzuk informazio gehixeago mereziko luketenak egoeraren deskribapen zorrotzagoa egiteko. Halere, azterketa deskriptibo osatu samarra eskaintzen digu bilduma honek.

Ondorio moduan, landu ditugun dimentsioen datu orokorrak azpimarratu nahi ditugu. Hizkuntza erabilerari dagokionez, Inkesta Soziolinguistikoak eskaintzen digun erabileraren tipologiaren datuak dauzkagu. Hauei begira, etxean, lagunartean eta eremu formalean beti erdara erabiltzen duten donostiarrek dira gehiengoak, %63,6k aitortzen baitu hala. Beste muturrean, berriz, euskaraz gaztelaraz baino gehiago aritzen diren donostiarren %7,6a daukagu.

Hizkuntza-gaitasunean, donostiarren %40,6, astigartarren %59,8 eta pasaia san pedrotarren %37,9 dira euskaldunak. Gainera, adintaldeko banaketari erreparatuz gero, haur eta gazteen eta heldu eta adinekoen artean alde handia dagoela ikusi dugu. Hau da, belaunaldi gazteetan euskaldunen kopurua belaunaldi zaharragoetan baino nabarmen altuagoa da (salbuespen lirateke Astigarragako adinekoak, helduak baino euskaldun gehiago baitaude bertan eta gazteengandik gertuago kokatzen baitira gaitasunean).

Bigarren eta hirugarren dimentsioei begira, hizkuntzaren barne osaera eta gizarte-giroa deiturikoei begira alegia, datu orokorrik ez dugunez, zaila da ideia orokorren bat azpimarratzea. Hala eta guztiz ere, euskararen aurrean batez ere gaztelera gailentzen dela esan daiteke. Hori izan da ikusitakoa, hain zuzen ere, gazteek hizkuntza erabiltzen duten modua aztertzerakon, hizkuntza paisaian erabiltzen diren idazkintan euskararen presentzia eta beren zuzentasun mailan, edota aurkeztu ditugun kultura adierazleetan (jaialdietako ekintzetan euskararen presentzia, eskaintzen diren euskarazko ikuskizun edo filme kopurua, euskarazko argitalpen kopuruaõ).

Azkenik, iritzi, jarrera eta jokaeren multzoan, Inkesta Soziolinguistikoaren jarreraren arabera tipologiak eskaintzen digu dimentsio honen deskribapen orokorra. Bertan, donostiarren gehiengoak euskararen aldeko edo oso aldeko jarrera adierazten du (%61,5), eta beste muturrean kokatzen diren donostiarrek (aurkako edo oso aurkako jarrera dutenak alegia) oso gutxi dira alderaketan, %8,1 hain zuzen ere.

Jardunguneen nahasketa bat eginez gero, datu gehienetan gaztelera nagusitzen dela esan badugu ere, euskararen erabilerari erreparatu eta eremu formala eta informalaren arteko alderaketa egingo bagenu, gaur egun orokorrean eremu formaletan euskararen presentzia eta erabilera altuagoa dela esan daiteke. Adibide gisa, merkataritza establezimenduetako harreman desberdinetan erabiltzen den hizkuntza (ahozko harremanetan bezeroekin gehiago erabiltzen da euskara langileen artean baino), edota jaialdietan antolatzen diren ekintzetan erabiltzen den hizkuntza (Aste Nagusian Donostia Kulturak antolatzen dituenen ekintzetan euskararen presentzia altuagoa da beste elkarteek antolatutako ekintzetan baino) jar daitezke.

Bestalde, gaur egungo egoera soziolinguistikoan hizkuntza alternantziarako dagoen joera nabarmenagoa azpimarratzekoa dela esan daiteke berriagoa den fenomeno gisa edo behintzat lehen baino hedadura handiagoko fenomeno gisa.

Azkenik, ildo honetatik jarraituz, hipotesi gisa planteatu daiteke gaur egun arautua den eremuetan euskararen erabilera handiagoa edo presentzia gehiago sumatzen dela.